ПРОМІНЬ

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

PROMIN

Ч. 7 — 8 ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ 1993 No. 7 — 8 JULY-AUGUST 1993

ПРОМІНЬ

Ч. 7 — 8ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬРІК XXXIV

видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Виходить раз у місяць

Редактор — Олена Гринь
Редактор англомовної частини —
Маруся Тарнавецька-Зурек
Адміністратор — Наталя Макаренко

PROMIN
842 Main Street
Winnipeg, Man. Canada
R2W 3N8

Річна передплата в Канаді $17.00
Передплата до інших країн $20.00
Одне число ..... $ 2.00

Редакція застерігає собі право скорочувати та поправляти надіслані матеріяли.

PROMIN

VOL. XXXIV JULY-AUGUST No. 7 — 8

Published by
UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA
Monthly

Editor — Olena Hryn
English Editor —
Marusia Tarnawecka-Zurek
Administrator — Natalia Makarenko

PROMIN
842 Main Street
Winnipeg, Man. Canada
R2W 3N8

Subscription in Canada $17.00
Other countries $20.00
Single copy ..... $ 2.00

The editors reserve the right to edit submitted materials.

Publication Mail
Registration No. 1925
International standard Serial number
ISSN 038021-40

Printed by Trident Press Ltd.,
Winnipeg, Man., Canada

ЗМІСТ

Життя і культура
Відкриття конференції золотого ювілею 100-ліття Краєвої Ради Жінок Канади в Оттаві 1
Галина Мельник-Марко — Сторіччя канадської Національної Жіночої Ради 3
Ірина Суховерська — Мої враження і спостереження з 99-ї конференції Національної Ради Жінок Канади 3
Лист з України до редакції „Променя" 5
Україна (1932 — 1933) 6
Олександер Верхівський — 1933 рік 6
Марія Божик — В 60-ту річницю страшної трагедії українського народу (1931-32-33 рр.) мій найболючіший спомин 7
Степан Дубовик — смерть у глибокому яру 8
Могила-пам'ятник голоду 1933 р. 8
Юхим Красноштан — Малярство, емаль 9
Нова платівка чоловічого хору Едмонтону 10
Громадська хроніка
Симпозіюм Союзу Українок Канади східньої екзекутиви 11
Поправка 12
Відділ св. Анни СУК Скарборо, Онт. 12
Відділ СУК ім. кн. Ольги, Вернон, Б. К. 13
Відділ СУК ім. кн. Ольги, Торонто, Онт. 14
Нашим дітям 23
Поправка 26
Квіти незабутнім ..... 24 — 32
Посмертні: бл. п. Єлисавета Простибі, бл. п. Марія Чайка, бл. п. Анастасія Улізько, бл. п. Іван Хриптул, бл. п. Стефанія Маґус, бл. п. Марія Швайківська.

CONTENTS

Blessing of Vestments — Treasures of Faith: Katherine Sametz-Jarosil 15
Health: Helen Raycheba — "Safety Last" 16
Cultural Scene: Art and Ethnicity at Ukrainian Museum of Canada 19
Education: St. Andrew's Holds Ukrainian Immersion Mini-College 20
Education: Osvita Camp 20
Education: All-Canada Youth Rally 20
Reports: Claudia Mykytiuk — Ukrainian Museum of Canada, Ontario Branch 21
Promin Press Fund 33
Icon Painting — Taras Snihurowycz 33

На першій сторінці обкладинки:
„Спека" — Маріон Ілку.

ВІДКРИТТЯ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗОЛОТОГО ЮВІЛЕЮ 100-ЛІТТЯ КРАЄВОЇ РАДИ ЖІНОК КАНАДИ В ОТТАВІ

„ВЗНЕСЛА СПАДКОВІСТЬ — ВИКЛИК БУДУЧНОСТИ"

Під таким гаслом започатковано конференцію Краєвої Жіночої Ради в днях 13-18 травня 1993 р. Реєстрація і зустріч делеґаток почалася вечором, у середу, 12 травня. У четвер 13 травня започатковано програму проклямацією Тижня Краєвої Ради Жінок Канади. Зачитано привітання Прем'єр-міністра Канади а також Міністра Статусу Жінок. Слідували передконференційні наради заряду і голосуючих делеґаток. Прийнято пропозицію вислати двох делеґаток на конференцію до Тайвану 17 серпня.

Величаве офіційне відкриття відбулося у Рідо Гол, резиденції Достойного Генерал Губернатора Канади Романа Гнатишина і дружини Ґерди Гнатишин. Після офіційної процесії достойних господарів і гостей слова привітання висловила Еммі Вільямс, уступаюча голова Краєвої Ради Жінок. Слідувало слово Достойної Пані Ґерди Гнатишин, Почесної Голови Краєвої Ради Жінок. Відтак голова 100-літнього Комітету М. Бітті говорила про проєкт гербу для Краєвої Ради Жінок і покликала до пояснення пана Роберта Ватт, начальника геральдики в Канаді. Започаткування періоду формування геральдики почалося у 11-13 ст. Це був час мандрування багатьох ще груп людей, які шукали порозуміння і уточнення себе. В тому часі декілька європейських держав устійнили собі свої символи і систему, тобто організували початки геральдики полученої з будуванням держав. Пізніше визначні родини почали виробляти собі емблеми.

В Англії Колеґія Геральдики була заснована у 1494 р., а в 1988 р. королева Єлисавета надала Генерал Губернаторові право вироблення і наставлення Канадської Геральдики. Губернатори Канади заохочували громади, асоціяції і приватних людей взяти участь у розбудові багатства спадковости канадських символів гербу. Отож, з нагоди Ювілею 100-ліття Краєвої Жіночої Ради, вони вирішили виробити собі герб, який офіційно підписав цього вечора Губернатор Канади Роман Гнатишин в присутності голови Краєвої Ради Жінок пані Рут Бравн і Лейді Абердін, внучки славної заснувательки організації та всіх присутніх делеґаток і гостей.

THE NATIONAL COUNCIL OF WOMEN OF CANADA

founded 27 October, 1893
Allan Gardens
Toronto, Ontario, Canada

ЧАСТИНА ДЕЛЕҐАТОК КОНФЕРЕНЦІЇ КРАЄВОЇ РАДИ В ОТТАВІ У РІДО ГОЛ

(Зліва) Галина Михальчук, Євгенія Микитюк, Ґалина Гнатишин, А. Маковецька, Галина Семенюк

Емблема має три частини, перша МОТТО, „АЛТІОР" — „усе вище", що належить першій організаторці і голові цієї організації, Лейді Абердін. Вона була жінкою Губернатора, інтересувалася розбудовою столиці Канади, особливо будовою Державної Ґалереї і Державної Бібліотеки. „Алтіор" відзеркалює її настирливу охоту до корисної праці, до піднесення і визнання жінок та відповідає дуже цілям і завданням Жіночої Ради. Канадський кленовий листок і „золоті правила" — зав'язана стяжечка, репрезентує канадських жінок, з'єднані своїми цілями (напрямними), а менших 12 зав'язаних синіх стяжечок реперезентують відділи Ради у всіх провінціях Канади і територіях. Сині хвилясті лінії означають Канаду „від моря до моря", травичка це земля Канади, а кленове дерево це наша надія на здорове життя в дереві, в громадах, життя і праця жінок, які об'єднані, дбають за охорону дітей, родин і покривджених. Малі дерева — це родини на розбудову в будуччині.

Після того говорив Достойний Губернатор Роман Гнатишин. Він підкреслив велику сторічну працю цієї організації, завважив що його дружина працює в багатьох ділянках, є почесною головою Краєвої Жіночої Ради. Згадав свою тут присутню матір, Ґалину Гнатишин, яка довгі роки працює в організації, була головою Краєвої Жіночої Ради та поклала багато зусилля для інших і його навчила чинити добро іншим.

Після офіційної частини було гарне прийняття. При цій нагоді делеґатки-українки мали нагоду зробити знимки з панею Галиною Гнатишин і обмінятися думками. В Ювілейному З'їзді брали участь такі особи: А. Маковецька — Чатам, Онт., Н. Давс — Ошава, Онт., Г. Семенюк — Гамільтон, Онт., П. Білл — Ошава, Онт., Т. Колинс — Калґарі, Алб., Л. Подольська — Оттава, Онт., Г. Михальчук — Оттава, Онт., Л. Маларек — Оттава, Онт., Г. Чірка — Торонто, Онт., Л. Ґреґорі — Едмонтон, Алб., Г. Гнатишин — Саскатун, Саск., Е. Микитюк — Калґарі, Алб., О. Самець — Оттава, Онт.

Пленарні сесії почались 14 травня і продовжувались до 17 травня. Між працею були і подорожі по місті, обіди, бенкети і прийняття. Різноманітність програми була добірна і добре опрацьована. В загальному, святкування 100-ліття Всеканадської Жіночої Ради пройшло в Оттаві гарно і цікаво.

Галина Михальчук

СТОРІЧЧЯ КАНАДСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЖІНОЧОЇ РАДИ

Канадська Національна Жіноча Рада цього року відзначує 100-річчя свого існування.

Леді Абердін, дружина тогочасного Генерал-Ґубернатора Канади, була основницею і першою головою тієї Ради. Як голова, своїм завзяттям та відданою працею, була прикладом усьому канадському жіноцтву. Слід згадати, що вона була основником організації „Вікторіян Ордер оф Нерсис".

Канадська Національна Жіноча Рада є одною з перших заслужених жіночих організацій у Канаді. Ця організація вважає, що зорганізоване жіноцтво має можливості піднести до найвищого рівня життєвий стан родини і суспільства та встановити братню співпрацю і респект до суспільства та до державних законів.

Окремий комітет у співпраці з канадським урядом зібрав інформації про працю і досягнення Канадської Національної Жіночої Ради, що у формі виставки приміщується в Канадському Архівнім будинку біля Отави. Правдоподібно, що по кількох місяцях, ця виставка буде перенесена до головніших міст Канади.

В обіжнику КНЖ-Ради знаходимо, що членка Союзу Українок Канади Люба Подольська з допомогою членок Отавського відділу подає відвідувачам виставки інформації про виставлені матеріяли.

З нагоди знаменної річниці в різних містах Канади організовують цього року семінарі, конференції і т. п. З тієї причини завітав до Саскатуну Генерал-Ґубернатор Роман Гнатишин з дружиною, і в присутності своєї матері (яка колись була головою КНЖ-Ради) наділив нагородами 39-ть молодих студентів.

У Торонто святкування відбудуться в місяці жовтні ц. р., в той час мер міста Торонта, Джун Ровлендс, проголосить „Тиждень Жіночої Ради", а уряд Канади проголосить, що місяць жовтень буде „Місяцем Історії Жінки".

Місто Монтреаль організує з нагоди 100-річчя „Ґала Концерт", а в місті Ріджайна, Саск., будуть наклеювати на картони з молоком значки „100-Річчя КНЖ-Ради".

Від 1939 року Союз Українок Канади є членом КНЖ-Ради і щороку на річних зборах звітує про свою діяльність, а копії звітів зберігаються в Архівах Ради. Наші членки входили в екзекутиву Міжнародньої, Всеканадської, Провінційної й Льокальної Жіночої Ради.

Хочеться згадати, що 1929 року на з'їзді Союзу Українок Канади в Саскатуні, найменовано Почесною Головою нашої організації Софію Русову з України, як заслужену суспільно-громадську діячку.

В час Української Народньої Республіки (1918 р.) Софія Русова була головою Української Національної Жіночої Ради й репрезентувала українське жіноцтво в Міжнародній Жіночій Раді.

Ми радіємо, що Союз Українок і Українська Жіноча Рада відновлюється на Україні. Бажаємо їм якнайкращих успіхів.

Галина Мельник-Марко

МОЇ ВРАЖЕННЯ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ З 99-ОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ ЖІНОК КАНАДИ

СУРРІ, БРІТАНСЬКА КОЛУМБІЯ

Цього року, як і три роки тому в Едмонтоні, мені прийшлося репрезентувати ОУК на конференції Національної Ради Жінок Канади, що відбулася від 21 до 25 травня в готелі Суррі Інн. Національна Рада Жінок Канади (НРЖК) була зорганізована в 1893 році Леді Ішбель Абердін, дружиною тодішнього генерального ґубернатора Канади. Отже в 1993 році Рада буде святкувати свій сторічний ювілей і конференція відбуватиметься в Оттаві, там де Рада постала і дотепер має своє головне бюро.

На бажання Крайової Управи ОУК, я виготовила інформаційну листівку про Україну і Референдум 1-го грудня 1991 року для роздачі на конференції, а також, з допомогою п. Марії Підкович і Ґені Гунчак, які вислали мені відповідні вирізки з газет, уклала афішу (Poster), яка показувала реакцію канадської преси на референдум і проголошення незалежности України. Кожна організація, що приймала участь в конференції, отримала місце на виставку у т. зв. "Hospitality room", яка була відкрита під час цілої конференції. П. Анна Вах прислала 30 копій журналу „Жіночий Світ" і виявилось, що наш журнал був дуже популярний — 26 копій розібрано. Я бачила, як делеґати і гості уважно його переглядали і забирали зі собою. Ще одна інформаційна листівка, яку я надрукувала, була про ОУК і її

заслуги і осяги на протязі останніх 60 років. Ця листівка також придалася, бо між членами Ради існує певне замішання щодо двох всеканадських українських жіночих організацій — ОУК і Союзу Українок Канади. Якщо порівняти назву організацій в англійській мові, то це і не дивно, бо "Ukrainian Women's Organization of Canada" і "Ukrainian Women's Association of Canada" для наших спів-громадянок звучить однаково. Коли дійшло до звітів на конференції делеґатка СУК і я мусіли пояснити, чому нас було дві і яка між нами різниця.

Членки СУК були дуже активні на Конференції, вони відповідали за печиво, сік і каву, які постачалися в довільній кількості на перервах, і також помагали на прийняттю у Вайт Рок в музеї. Я бачила, що в Брітанській Колумбії Союз Українок приймає активну участь у льокальних клітинах НРЖК.

Головною ціллю НРЖК являється представляти і обстоювати важні проблеми перед федеральним урядом і його аґенціями в Оттаві. Провінційні і муніципальні клітини Ради виконують таку саму функцію звертаючися до своїх урядів. Тому на річних конференціях Ради обговорюється і затверджується багато резолюцій, вирішується над чим Рада буде працювати на наступний рік.

На цьогорічній конференції робилися підсумки праці Ради за останнє сторіччя і йшла дискусія про напрямні праці надалі. У загальному, було помітно, що членство відчуває деякі недотягнення, слабі сторони у структурі і способі праці Ради. Одною з тем, до якої дискусія поверталася на протязі цілої конференції було те, що Рада має замало молодих жінок, висловлювалися різні поради, як заохотити, притягнути до НРЖК молодше покоління для більшої активності і обміну ідей. Делеґати також відчували, що льокальні клітини не мають досить автономії і залежать забагато від Екзекутиви в Оттаві, що спричиняє затримки у праці і часом навіть непорозуміння. Головне бюро Ради не має відповідного персоналу, ані модерних технічних засобів для комунікації. Отже все зводиться до браку фінансів. Канадський уряд у ці часи не є такий щедрий на субсидії, як це було ще пару років тому. Були спеціяльні сесії, що обговорювали різні способи придбання потрібних фондів, які пізніше звітували на загальній сесії.

Екзекутива ради повідомила, що вже робляться заходи для переорганізування структури НРЖК щоби зробити Раду більш ефективною і що в найближчому часі буде створений комітет для цієї цілі, у якому будуть репрезонтовані всі провінції.

Перегляд праці Ради за останні 99 років доказав, що було зроблено багато осягів у справах поліпшення стану жінки, родини і загального життя канадської спільноти, і що НРЖК завжди вела перед у цих важних справах. Одначе не завжди діставала відповідне признання за свої досягнення. Причиною того було, що НРЖК не мала і не має досить добрих зв'язків з пресою, є занадто поміркована, а преса шукає за „сенсаціями", тому інші, більш аґресивні групи часто дістають признання, а заслуги Ради не згадуються.

У наступному сторіччі головною ціллю НРЖК повинні залишитися зв'язки з урядами на всіх рівнях, т. зв. "lobbying", продовження боротьби за рівноправність жінки в усіх ділянках життя. Треба звернути увагу на те, що в теперішній час є певні зміни в устрої родини і в ролі жінки. Існує багато родин, у яких діти не мають або батька, або матері, і потреби дітей з такої родини можуть бути інакші, ніж у традиційній родині. Дуже важною пробелмою являється тепер чистота нашого оточення, природи. Також потрібно звернути особливу увагу на частину населення, яка живе в бідності, і на медичні проблеми, як „ейдс" вірус. При цій нагоді згадаю, що одна з резолюцій, прийнятих на конференції, була, щоби вимагати від канадського уряду обов'язкової перевірки на „ейдс" і недопущення нових емігрантів до Канади. Виявляється, що США, Австралія та деякі европейські країни мають вже такий закон, але Канада ще не має.

Однією з приємних точок програми були відвідини музею у недалекому Вайт Рок над океаном, з перекускою, заряджені льокальною клітиною НРЖК. На загальне бажання, перепис їх дуже смачних і ориґінальних салаток був пізніше видрукований і розданий усім бажаючим.

У музеї була зроблена виставка жіночого одягу і домашнього устаткування з початку цього століття і три великі афіші з архівних матеріялів про відомих жінок, які працювали в НРЖК, пресові повідомлення про їх досягнення й успіхи у справі поліпшення жіночої долі.

Посадник містечка Вайт Рок привітав нас і розказав повчальну історію про канадських гусей, яка також усім сподобалася і тому була видрукована для всіх бажаючих. Подаю її тут скорочено.

„Чому гуси летять у далеку дорогу клином? Науковці знайшли, що коли гуси летять і махають крильми, це створює рух повітря вгору для слі-

дуючого птаха і йому легше летіти. Тому найздоровіший гусак летить спереду, а слабші і молодші слідують. Час від часу провідний гусак змучується і виходить з формації, щоб відпочити ззаду, а його місце займає інший птах. Якщо один з гусей буде застрілений, або захворіє і не може далі летіти, два інші птахи покидають свій клин, летять за ним надолину і лишаються з ним аж поки він або загине, або зможе далі летіти."

Звичайно, до цього були відповідні коментарі, як люди повинні вчитися на прикладі гусей працювати спільно в громаді щоби досягнути спільної мети швидше і легше.

Багато часу на конференції було присвячено обговоренню і затвердженню резолюцій, які були запропоновані різними клітинами на протязі біжучого року. Темою резолюцій головним чином були чистота природи, оточення; добробут дитини; опіка над новими еміґрантами-жінками, які не завжди знають канадські закони; безпека жінки і дитини.

До НРЖК належать декілька федерально-організованих жіночих організацій. Цього року були присутні делеґати від шістьох. На конференції були прийняті в члени дві нові організації: (1) Студійна Асоціяція Канадських Жінок, і (2) Канадські Жінки-Лікарі.

Останнього дня хто хотів міг поїхати на трьохгодинну прогульку колісним човном (Paddle-boat) по річці Фрейзер. На жаль ми не бачили багато чистої природи, лише брудну воду і засмічені береги, а наш провідник оповідав, які роди птахів і звірів жили тут колись, перед тим, як тартаки та інша індустрія перебрали побережжя.

Поскільки рік 1993 являється ювілейним роком для НРЖК, то вже іде підготовка до величавих святкувань в Оттаві, які почнуться прийняттям у „Рідо Гол" (Rideau Hall) і зустріччю з пані Геленою Гнатишин, яка є почесною членкою Ради. Заплянованні різноманітні події, зустрічі, виставки, прийняття, головним чином для популяризування Ради і відзначення заслуг різних визначних жінок, які працювали в раді за останні 100 років. Виставки старих фотографій і архівних матеріялів з Канадського Національного Архіву будуть показуватися спочатку в Оттаві, а пізніше передаватися до музеїв у різних містах. Також будуть зорганізовані виставки книжок про Раду і про визначних канадських жінок по цілій Канаді. Екзекутива Ради заохочувала всі клітини і все членство зактивізуватися з нагоди сторічного ювілею НРЖК і прийняти участь у цих святкуваннях.

„Жіночий світ" ч. 9
вересень 1992 р.

Ірина Суховерська

ЛИСТ З УКРАЇНИ ДО РЕДАКЦІЇ

Шановні добродійки — членки редакційної колегії!

Світлий промінь Вашого журналу уже другий рік освітлює й душі нашої родини, й оселю щомісячно. Єдиним духом прочитую часопис, крім англійських сторінок, бо не знаю цієї мови. Але не лише нашу родину гріє він своїм теплом щирості, доброзичливості. Деякі кореспонденції про життя нашого жіноцтва за океаном використовую й на уроках, а вірші читаємо завжди.

Захоплююся злагодженості роботи осередків Союзу Українок Канади, їх самовідданість і жертовність на ниві збереження українського в українстві: і мови, і культури, і звичаїв, і глибокої християнської віри. Вчимося цьому й у Вас, особливо відродженню звичаїв, утвердженню віри, глибокої духовності, якою споконвіку відзначалось українське жіноцтво. Про це ще раз підтверджує допис про Роксоляну у ч. 2 за цей рік.

Мої щирі натхненниці в моїй роботі по вихованню в національному дусі моїх учнів, зичу Вам міцного здоров'я, кожній — родинного щастя й доброї долі. Молитиму Пресвітлого Бога, щоб продовжив Ваші літа. Всім Вам низький, доземний уклін від простої вчительки з-над Дніпра і глибока подяка за Вашу самовіддану працю.

Ще хочу особисто віддячити дорогій пані Лесі Храпливій (м. Лондон, Онтаріо), яка так гаряче турбується, щоб не згасав Ваш „Промінь" у нашій оселі, у нашій школі, ось цим невеличким віршиком:

Проміння щирої любові
Я відчуваю не лиш в мові,
А й душа світиться добром
І зігріває нас теплом
Взаємоучасті, пожертви
І не дають у серці вмерти
Коханню чистому до краю,
Де я із сином проживаю.
Вертаю й Вам чуття палкі,
Бо й у нас душі не мілкі.

Валентина Денисенко,
вчителька рідної мови й народознавства з м. Дніпропетровська.

28.02.1993

УКРАЇНА (1932 — 1933)

Плакат художника О. Николайця (Україна)

Вже не один раз ми читали про штучно влаштований голод на Україні. Москва хотіла змусити українського селянина іти в колгосп, зробити з нього раба комуністичної держави. Це проходило під гаслом: „Боротьба за хліб є боротьба за соціялізм".

Хліб був забраний до останнього кілограма, нічого не лишилось і на посів. Соціялізм не був побудований. Була укріплена жорстока московська імперія за рахунок семи мільйонів голодом заморених українських людей.

Друкуємо пару спогадів про цей жахливий час.

Редакція

1933 РІК

1933 рік. Мене, як спеціяліста, командирують (очевидно проти мого бажання) в так зване МТС до містечка Тетіївого (Київщина). Їду — не можна не їхать: ГПУ. Станція Тетіїве. Звідси чотири кілометри до МТС, а в ній політвідділ — організатор життя всього району. Вийшовши з вагону, направився до маєтку, де знаходився центр. Іду. Ранній ранок, ніжний квітень — щойно зійшло сонце, від землі здіймається пара. В повітрі висять сотні жайворонків і щебечуть славу життю. А життя прекрасне... Пробивається молода, зелена травичка, де-не-де — голубою радістю цвітуть проліски. Золота кульбаба, ніби маленьке променисте сонце, майже кричить про своє право на життя. І фіялка — особлива квітка, скромна, немов соромлива дівчина, ховає свою красу в тінь власного листя, але її запах своїм тонким ароматом притягає життя — до неї летить, пробудившись бджола, щоб пити нектар... Тисячі всяких комах снують сюди-туди, щось несуть, чогось шукають, щось роблять, творять.

Я йду ще вологою, але вже ствердівшою дорогою — цього прекрасного весняного дня, але... відчуваю, що, хоч тут повно життя, а все таки чогось бракує. Вже пройшов цілий кілометер, але не зустрів жодної людини. Дорога пуста, пусті поля, не чути веселої мови хлібороба, не видно навіть дітей, не оре плуг, не йдуть з граблями веселі дівчата, щоб „причесати" грядки, не проскакує на коні молодий парубок куди-небудь, чого-небудь... Кому ж співає жайворонок? Для кого цвітуть квіти? Кому гріє сонце? Пусто... Але ось кущик, на горбику, а під ним сидить жінка з дитиною: мати! Це для неї цей чудовий день; для неї пташині пісні, запах квітів, для неї вся благодать життя, яку так щиро розливає сонце, для матері з дитиною на руках вся радість життя! І я йду, гордий за жінку, що дарувала світові людину, яку природа зустрічає відкритими обіймами... Але пройшовши попри них, я зупиняюсь і думаю: а чому ж ця жінка, що присіла біля куща, така нерухома? Може, вона спить? Мене щось хвилює і я рішаю вернутись і підійти до неї. І чим ближче до неї підходжу, тим більше мене щось лякає... бо голова аж занадто схилена, якось неприродньо осунулися її плечі, та й дитина аж занадто тиха — може ссе? Може смокче промінь сонця, щоб колись вирости і дзвінким голосом передати світові соняшну

мудрість? Але ні... не те... тут щось інше... І ось я підходжу близько до цієї групи: мати й дитя. Але мати нерухома, а нова людина теж не показує ознак життя — вони мертві... Тоді, ніби злодій, я сходжу з горбика на свою дорогу і йду — а за моїми плечами лишається ганьба, ім'я якій: Сталін.

Іду дальше, ще кілометер, і бачу: назустріч мені йде чоловік. Так ось кого зустрічає весняний день! Це йде господар землі: орач і сівач! Це йде селянин, що любить труд і свою прекрасну, хоч і важку, працю — орати землю, вкидати в неї зерно, радіти його сходом, і збирати врожай. І все ближче і ближче підходить до мене цей орач і наш годувальник. Але, Боже, що з ним?! Він аж занадто товстий, він розпух — так ніби цілу зиму проспав на печі. І як же повільно він іде, ледве повзе... І що це за чоловік? Лице в нього синє, босі ноги ніби ступні у слона, очі божевільні... Підійшовши до мене, він сміється тихим і страшним сміхом. Каже він: „стидно, стидно-вам"! і усміхається. І мені стало дійсно стидно... Я почуваюсь падлюкою, бо цей чоловік опух від голоду, а я щойно починаю пухнути — яка ганьба! І я проходжу попри нього, а за мною лишається ганьба, ім'я якій: Сталін.

Київ. Приїхав я в Київ коли ледве світало. Перше, що я побачив на площі біля залізничного двірця, цього прекрасного „соціялістичного" міста — це два великі вози навантажені доверху трупами дітей, зібраних за ніч в помийних ямах міста. Трупи були необережно покриті рогожками (півпухлі візники не звертали на це уваги), і їхні ноги та руки вилазили з під рогожки і гойдалися в повітрі: да здравствует счастлівая жізнь! да здравствует вєсьолоє дєтство!

Яке ж найбільше прокляття я можу кинути в оту тупу фізіономію, яка заключила союз зі смертю, напилася людської крови, людських терпінь і мук — та ще й „гордо" називається: Сталін?!

Олександер Верхівський
(1918 — 1975)

(Цей уривок із спогадів втраченої книжки „Диктатура". Уривок взято з чорнових записок, що збереглися.)

В 60-ТУ РІЧНИЦЮ СТРАШНОЇ ТРАГЕДІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ (1931-32-33 РР.) МІЙ НАЙБОЛЮЧІШИЙ СПОМИН

Над чудовим ставом і розлогою долиною вікнами до сонця стояла новозбудована хата. Господар високого росту, з високим чолом, шанований сусідами. Це мій батько. До нас, дітей, відносився строго. У цій хаті збирались сусіди погомоніти, послухати новини. Читали Рудансько-го, Шевченка, гумористичний журнал „Крокодил", який виписував батько.

Моя мати ніжна, любляча. Вона вродлива, з чорною довгою косою, якою обвивала голову. Та багато горя прийшлось їм пережити.

Недовго прийшлось тішитись новою хатою і господаркою — прийшла колективізація. Багато людей покинули все і повтікали в великі міста. Батько не в силі був лишити свій і своїх батьків доробок. А тут долучилось друге горе: захворіла мати на туберкульоз. Ця звістка, як грім з ясного неба, сколихнула батька й дітей (а нас було п'ятеро). А тут стали забирати хліб, худобу. Жінки чинили опір, але це їм дорого обійшлося. Ці страшні події прискорили мамину хворобу. Даремно ми чекали її повернення з лікарні: 31-го березня 1931-го року вона померла. Ранньою весною все село разом з чоловіком і дітками провадило її на цвинтар. Тут почалося голосіння дітей, а найменша дитина, якій було тільки 4 роки, ні за що не погоджувалось класти свою маму в ямку. Ці плачі могли зрушити й камінь.

Наступав великий голод, заплянований наперед червоною Москвою. Треба було їм знищити непокірних, щоб скріпити свою владу.

В хаті лишилась 8-ми річна „господиня". Останній хліб з'їли в день похорону. Лишилось трохи картоплі, фасолі, пшона, та — не надовго. Рили діти мерзлу картоплю в городі. В селі позникало все живе: спочатку худоба, а потім коти, собаки і інше.

Стало зеленіти поле, але за зрізування колосків судили на 5-10 років тюрми. Смерть довго гуляла по селі. Село, що було *„неначе писанка"* стало: *„неначе погоріло, неначе люди подуріли, голодні бродять, мов вовки"*. Державні сиротинці переповнились. Доходило до людоїдства.

Ось так Сталін, кагановичі, постишеві господарювали на Україні.

Усім моїм маленьким товаришкам, які не витримали страшних тортур голоду, та усім поляглим моїм землякам (яких налічують 7-8 мільйонів) кладу по квіточці на їхні могили в 60-річчя цього ґеноциду в формі дарунка на пресовий фонд „Променя" — $60.00. *Марія Божик*

Вічна їм пам'ять! *Торонто, Онт.*

СМЕРТЬ У ГЛИБОКОМУ ЯРУ

В 1933 році вмерло на Україні понад 7 мільйонів людей. 27 травня 1933 року в Харкові міліція зробила великий наїзд на ті страшні черги, в яких стояли пухлі люди за хлібом. Міліція забирала людей з черг на грузові авта й везла їх за Харків. Ніхто не знав, куди їх везуть. Але на ранок ми дізналися про те, де поділи пухлих людей, яких забрали з черг на Кінному базарі, на Рибному базарі та з інших місць. Усіх їх завезли в глибокий яр за станцією Лосіво. Багато з них померло там, а деякі втекли з яру на станцію Основу і про все, що сталося, розказували людям.

Я, СтепанДубовик, їхав з роботи додому робочим потягом до Змієва, і в вагоні сидів мій земляк і приятель 21-річний Іван Рапатун із села Зідьки Зміївського району. Я питаю його, де це він був. Він заплакав і почав розказувати, як його в Харкові і разом із багатьма людьми посадили на вантажне авто і повезли в напрямку тракторного заводу. Всі вони думали, що везуть їх на роботу, а бачать, що везуть дальше, в напрямку станції Лосіво. У полі авта під'їхали до глибокого яру, зупинились, і тут міліція стала вигружати людей, як попало, в цей глибокий яр. Нещасні кричали й плакали, а їх все вкидали в цей глибокий яр. Як поскидали, то машини повернулись назад. В яру під відкритим небом було багато пухлих людей без жодної опіки. Іван Рапатун вирішив тікати назад до Харкова. Він виліз із яру і пішов у напрямку на Харків.

Раптом під'їхало до нього авто, і міліціонер запитав:

— А ти куди, сволоч, втікаєш?

Знову посадили його в грузове авто, де було багато пухлих людей, і повезли в той самий глибокий яр, з якого він утік. Міліція викидала їх як худобу: кидали як попало, півмертвих, різного віку, в тому й дітей. Іван Рапатун ввечорі виліз із яру і пішов бічною дорогою, а ранком 28 травня дійшов до станції Основа, де купив квиток і сів у потяг.

Все це розказував він у вагоні, і всі люди слухали. Робітники дали йому хліба, він їв потрошки, дуже плакав та розказував, як одна жінка в яру дала йому адресу свого чоловіка і просила, щоб її чоловік, Сергій Середюк, прийшов забрати її разом з дитиною, бо вони в яру вмирають.

Я знав Сергія Середюка і знав де він мешкає, тому погодився показати Іванові дорогу до нього. Коли Рапатун розказав Сергієві про його жінку та 4-літню дитину, що вони обоє в глибокому яру, то він здивувався, що жінка з дитиною пішла до міста купити хліба. Він сам був пухлий і, вислухавши Івана, заплакав і сказав, що якби не коти, пси та щури, яких він поїв, був би вже помер. „А тепер будемо самі вмирати: жінка з дитиною в глибокому яру, а я тут, дома", — сказав він, плачучи.

Сергій Середюк таки до ранку помер дома, а жінка з дитиною — в глибокому яру. Через місяць помер і Іван Рапатун; його тіло знайшли під скиртою соломи в колгоспі.

Вічна пам'ять моєму товаришеві і землякові з села Зідьки Зміївського району на Харківщині.

Степан Дубовик

МОГИЛА ПАМ'ЯТНИК ГОЛОДУ 1933 РОКУ

м. ЛУБНИ, ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛ.

12 серпня 1990 року там відбулося освячення місця, де за козацьким звичаєм буде насипано Курган Скорботи на вічну пам'ять жертвам голодомору на Україні 1932-33 років.

Першим висипав шапку землі дідусь та маленький хлопчик, а за ними Олекса Коломієць — ініціятор пам'ятника, Борис Олійник — голова Українського фонду культури, Леонід Кравчук — голова Верховної Ради Радянської України та решта учасників відкриття могили-пам'ятника. Леонід Кравчук, відкриваючи пам'ятник, сказав:

„Сьогодні ми відкриваємо пам'ятник жертвам лихоліття, жертвам голодомору. Пам'ятник не з каменя, не з бронзи, а із землі, яка дала життя народові і яка взяла людей, що загинули від голоду. Настане час, і цей Курган — Курган Скорботи, Курган Пам'яті людської — підніметься ще вище. До нього будуть іти люди, щоб тут, на цьому місці, сказати собі: це ніколи більше не повинно повторитися. Вони наказуватимуть своїм дітям і онукам, щоб ніколи не сталося того лиха, яке було в тридцяті роки. Ми сьогодні знаємо винуватців цього лиха. Ми занемо, що винен у цьому Сталін і його оточення.

Але український народ знає й інше: ми сьогодні стали на дорогу незалежности, самостійности, і люди, які приходитимуть до цієї Гори Скорботи, даватимуть собі клятву: ми з цієї дороги не зійдемо ніколи. Бо це дорога, що веде до державности, яку ми починаємо творити в нових умовах."

„Українські вісті"
жовтень 1990 р.

МАЛЯРСТВО, ЕМАЛЬ

70-ТА ЮВІЛЕЙНА ВИСТАВКА В ЕДМОНТОНІ

(Зліва) О. Бородай, С. Скрипник, А. Горняткевич.

14 травня була урочисто відкрита ювілейна виставка цікавого і умілого мистця зі столиці України Олександра Бородая. Народився маляр у першому повоєнному році, закінчив спочатку Дніпропетровське художнє училище, а згодом і монументальне відділення Київського художнього Інституту у знаменитого професора Т. Я. Яблонської. Гість Едмонтона — член Спілки художників України, знаний у світі мистець, який працює в малярстві, інсталяції, емалі. Мистець широкого діяпазону творчости Олександер Бородай разом з іншими малярами прикрашав своїми творами останню станцію метро в Києві — Видибичі. У співдружності з художником Олександром Бабаком вони створили декілька ансамблів, зокрема монументальну композицію з металу та емалі „Ритми Всесвіту" в Головній обсерваторії АН України, розпис з рельєфів на тему українські музики для музичного училища ім. Петра Чайковського в місті Кам'янці та ін.

Персональні виставки Олександра Бородая успішно пройшли в Люксенбурзі, Угорщині, Чехії, Румунії, Швеції. В Едмонтоні (Канада) його виставка привабила чимало любителів прекрасного мистецтва цього знаного мистця в Європі, а тепер і на американському континенті. Після Едмонтона буде відкрита така ж виставка у Дітройті.

За три дні стараннями п. Софії Скрипник її оглянули сотні людей. І що головне — ніхто з відвідувачів не сказав поганого слова про твори, представлені на ній, хоч, признатися, далеко не всі спочатку й зрозуміли задуми автора. Багато творів мистця були декому й незрозумілі. Цим людям Олександер Бородай пояснював зміст і ідеї, вкладені в них.

Олександр Бородай — один з провідних українських художників-емальєрів, років десяток тому захопився цим видом малярства і, як він каже, назавжди. Оригінальність його творів у тому, що на звичайну мідну пластину у гарячому стані вкраплюється емаль різних кольорів і надає звичайним предметам якогось особливого вигляду, виграє усіма кольорами райдуги, підсилює зміст того чи іншого твору. Спадкоємність національної культури звучить в кожному виробові, витворові людських натруджених рук. Ось хоча б серія „Українська кераміка", „Сільські натюрморти", твори „Присвячення Надії Білоконь", „Відлуння", „Тиша вночі", „Сон" тощо. А скільки суму навіває і викликає багато роздумів твір „Колиска для ненародженої дитини", як і „Тихе свято суму", „Час, який нас так давно чекав"...

По-новому заблищали вкрапленими різнокольоровими емалями прості речі, підсилені перегрітою міддю.

Словом, на цій виставці було багато цікавого. І українці Альберти мали щасливу можливість побачити це на ювілейній виставці п. Софії Скрипник.

Юхим Красноштан

НОВА ПЛАТІВКА ЧОЛОВІЧОГО ХОРУ ЕДМОНТОНУ

Український Чоловічий Хор Едмонтону щойно видав платівку 12 українських народніх, релігійних та сучасних пісень, більшість з яких ніколи не була записана. Проєкт був з нагоди сторіччя українського поселення в Канаді. Хор присвятив запис піонерам, поселення яких сто років тому прослало шлях тисячам канадських українців.

Головна пісня платівки, видана як тасьма і компакт-диск, називається „Той старий кожух". Ця пісня була спеціяльно приготовлена з нагоди сторіччя (слова Анни Звоздецької, музика Євгена Звоздецького, а обробка Василя Звоздецького). Ця праця включає деклямацію, спів тенорового соля з фортепіяновим супроводом, і вона зразково описує причину записання пісні на платівку:

„Почав я бурдей будувати, добре наробився,
І під небом ліг спочити, кожухом накрився.
— Подивися тепер, сину, на свій край Канаду,
Та подякуй піонерам за всю цю вигоду."

На платівці можна почути канадський гимн в англійській, французькій та українській мовах. Є також дві релігійні пісні: „Отче наш" та „Господи помилуй" (з Утрені свята Воздвиження Чесного Хреста).

Запис включає три пісні літературного походження: „Ой, у полі могила" (слова з поеми „Наймичка" Т. Шевченка), „Цвітка молить" (слова В. Шашкевича), та „Іван з Путилова" (слова Д. Млаки). На платівці також знаходиться в'язанка пісень Українських Січових Стрільців, як також і сучасна обробка козацької пісні „Як засядем браття коло чари."

Хор співає дві народні пісні: „Світи, місяченьку" з теноровим дуетом і „Як ніч м'я покриє". І також одна відмінна пісня — обробка славної „Місячної сонати" Бетховена з українськими словами.

Дириґент хору є Орест Солтикевич, який роками працює на ниві української хорової музики в Едмонтоні. Дириґент-гість є Василь Звоздецький, який дириґує Ванкуверським Чоловічим Хором. Це він обробив пісню „Мій старий кожух" на цій платівці, Христина Чепига супроводжує на фортепіяні в записі (вона є добре знана в едмонтонській українській громаді за її гру на різних інструментах.

Український Чоловічий Хор Едмонтону складається з 53-ох чоловік, і є спільним хором української громади Едмонтону. Ця група була заснована 1984-го року з метою розвивати, плекати та розповсюджувати український хоровий спів.

Хор вже виступав в багатьох місцях Альберти, як і по Саскачевані і в Британській Колумбії (включно з виступом на Експо '86). Він також мав честь співати на відкриттю „Фестивалю '88 (святкування Тисячоліття Хрещення України). Але хор не тільки виступав перед українською спільнотою, він також співав канадський гимн перед змаганням гокею Едмонтонських Ойлерів і перед „Грою все-зірок" Ліґи Канадського Футболу. Едмонтонський чоловічий хор також часто співав вінчання та Святу Літургію.

В близькому майбутньому Український Чоловічий Хор Едмонтону знов візьме участь в щорічному концерті "Men Making Music" в Едмонтоні, де чоловічі хори різних національностей виступатимуть. Також хор вже приготовляє другу платівку української музики на чоловічі голоси.

Цей запис можна вже тепер придбати по почті ($12 за касетку, $17 за компакт-диск).

Виповняйте чек або поштовий переказ на:

The Ukrainian Centennial Male Chorus of Edmonton
c/o 13504 St. Albert Trail
Edmonton, AB
T5L 2P4

Будь ласка, додайте $1.50 за пересилку.

ГРОМАДСЬКА ХРОНІКА

СИМПОЗІЮМ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ СХІДНЬОЇ ЕКЗЕКУТИВИ

МОНТРЕАЛ, 27-ГО БЕРЕЗНЯ, 1993 Р.

Симпозіюм Союзу Українок Канади Східньої Екзекутиви відбувся 27-го березня 1993-го року в Монтреалі при Соборі Св. Софії. Делеґати і гості зі Східньої Канади прибули вже в 8:30 рано, де проходила реєстрація. В годині 9:30 голова Східньої Екзекутиви Галя Щерблюк офіційно відкрила Симпозіюм, привітала присутніх і попросила отця доктора Ігоря Куташа, настоятеля Катедри Св. Софії, провести молитву. По молитві голова представила членок Східньої Екзекутиви, а потім делеґаток із різних відділів. Голова місцевого відділу пані Маруся Венґер проводила програмою, вона попросила отця Куташа і отця Макаренка, настоятеля Собору Св. Димитрія в Етобіко, дати доповідь на тему „Сучасні моральні справи".

Отець Куташ дуже яскраво насвітлив, що людина є щаслива, коли вона живе за законом Божим, коли-ж вона переступає той закон, то мучиться і не може знайти душевного спокою. Нам дано 10 заповідів Божих, котрі ми мусимо наслідувати, і не лише словами, а і ділами славити Бога.

Отець Макаренко навів приклад кремації тіла і пояснив чому наша церква є проти цієї практики. Людина є сотворена на подобу Бога і коли по смерті душа і тіло розлучаються, то це є зневага спалювати тіло. Коли-ж це є необхідно, то потрібно одержати дозвіл від єпископа. Нам потрібно наслідувати учення отців і знаходити відповідь на різні питання у церковних писаннях. Ми мусимо знати нашу віру, а коли маємо сумніви звертатися до священиків або єпископів по пояснення. Далі слідували різні питання, на які отці відповідали пояснюючи постанови церкви у цих справах.

Слідуюча тема була „Допоміжні установи", котру проводила пані Орися Сушко, бувша голова Східньої Екзекутиви. Вона окреслила різні жіночі справи і сказала до яких організацій потрібно звертатися за допомогою, та який вплив мають випадки знущання над дітьми, старенькими, жінками на наше родинне життя. Вона подала статистичні дані, які доказують, що приблизно 1/4 дітей терплять знущання до 16 років життя, 1/8 стають жертвами насильства подружнього життя чи "date rape".

Кількість випадків знущання над старенькими в Канаді не є офіційно подано, але сподіваються що є від 1 1/2 до 2 мільйонів жертв недогляду, більшість з них є безпомічні і бояться нарікати, щоб не розгнівати своїх рідних.

Що до зневаги до жінок на праці (harassment) то цього ніхто не мусить терпіти, а має право офіційно запротестувати. Головною причиною є те, що всі ці негативні поводження починаються в родинному житті і діти сприймають це, як природне явище. Національна Жіноча Рада звертає увагу на ці недотягнення у нашому суспільстві і передає до уряду резолюції, щоб вони були введені у закони нашої країни. І лише, коли ми досягнемо всесвітнього миру і спокою, тоді ми щасливо заживемо.

Пані Кошлай, одна з основоположниць місцевого відділу, була нагороджена грамотою і корсажем. Вона дуже приємно була заскочена цією пошаною і несподіванкою.

Програма продовжувалась з таким же захопленням по смачному обіді, котрий приготували членки місцевого відділу.

Слідуючим промовцем був молодий поліцай із Монтреалу фінського походження. Його тема мала бути „Як себе обороняти". Він пояснив дещо про свою працю і обов'язки при недостатньому бюджеті, але що до питання як себе обороняти, то його відповідь була дуже проста. „Від небезпеки втікай якнайшвидше. Не ходи по темних вулицях, пізно вечором, в безлюдних місцях, коли сідаєш до запаркованого авта, добре оглянься, чи хто не слідкує за тобою. Не зупиняй авта і не відкривай вікна, як хтось намагається говорити до тебе. Особливо вечором будь уважний і чуйний до свого окруження". Дуже добра порада!

Слідуюча точка була „Організаційні справи", співпраця в громаді СУК, ТУС і СУМК. Пані Ярослава Балаюра проводила цією сесією, вона попросила присутніх поділитися на групи, щоб при кожній групі були члени СУМК, СУК і ТУС. Кожна група мала обговорити між собою, як

доконати вищий стан співпраці між складовими організаціями, і опрацювати два питання при кожному столі. Одна особа від кожної групи ділилася думками, щоб зробити якісь висновки що до співпраці і розв'язання проблем в нашій спільноті. Деякі питання, що виринали з цієї дискуції, дійсно потребують багато праці і думок до розв'зання.

Що зробити щоб молодь більше цікавилась церквою?

Чи наші організації мусять бути окремо, чи разом працювати?

Що роблять ТУСівці?

Виглядає, що є брак комунікації і різні цілі організацій. Потрібно групу людей, щоб координували програми і робили пляни на будуче.

Координаційна Рада мусіла б опрацювати слідуючі точки:

1) Богослуження.
2) Християнська Православна наука.
3) Товариська розвагова діяльність.
4) Українська освітно-культурна діяльність.
5) Добродійна праця.
6) Членство.
7) Господарство.

На питання як притягнути молодь до церкви отець Макаренко зауважив, що це може бути доконано при активному житті громади. І все зусилля мусить бути прикладено, щоб притягнути молодь до церкви, до садочку і до школи. І вчити не лише мову, а і духовні принципи нашої православної віри. Ця дуже важлива точка закінчилася жвавою дискусією всіх присутніх.

Далі пані Галина Сенишин подала дуже глибоко опрацьовану доповідь про „Сучасну Україну", де вона яскраво висвітлила сучасне становище молодої української держави із всіма її проблемами і хибами. Вона перестерігала присутніх не відноситися байдуже на різні наклепи русо-фільських дописувачів і репортерів, а голосно і постійно домагатися спростування неправдивих інформацій про українську державу. Вона пояснила, що Україна, як держава, знаходиться у загрозі через неправвильний підхід до економічного стану України бувшим урядом і схильність західнього світу в сторону Росії. Свою промову вона закінчила так: „Тому слідкуймо за подіями, аналізуймо потреби України і їхнє першенство, помагаймо в міру наших можливостей і вірмо в силу, здібність і мудрість нашого народу і в його краще майбутнє. І тоді напевно запануємо не лише у „своїй сторонці", але й у вільнім колі народів світу".

Голова пані Галя Щерблюк подякувала всім доповідачам за такі доцільні промови, а присутнім за увагу, і побажала всім щасливої подорожі додому.

На закінчення всі відвідали музей Союзу Українок Канади відділу „Доньки України" в Монтреалі, де прекрасні експонати української культури і ручної праці були старанно виставлені у великому світлому приміщенні. Подані дати вишиття, місцевість і ким подаровано при кожному експонаті. Багато людей різних національностей відвідує часто цей музей і з подивом оглядають прекрасні вишивки, писанки та тканину артистично вироблену руками української жінки.

Констанція Чорна
секретарка

ПОПРАВКА

В привітанні 50 літньому відділі СУК ім. Софії Русової в ч. 5, травень 1993 р, неправильно подано підпис голови відділу. Мусить бути **Галя Щерблюк.**

ВІДДІЛ СВ. АННИ СУК
СКАРБОРО, ОНТ.

Річні збори відділу св. Анни СУК відбулися 24-го січня 1993 р. в авдиторії при церкві св. Анни в присутності 11 членок.

Голова Таня Козурко відкрила збори молитвою „Отче Наш". Вшановано померлих членок однохвилинною мовчанкою.

У нашому відділі є 27 членок. Екзекутива й комітети нараховують 21 членок. До відділу вписалося дві нові членки: Надія Білошицька і д-р Віра Мекинтайр-Слюзар. Відділ відбув 7 місячних зборів. При нашій громаді є танцювальна група (19 хлопців і дівчат від 5 до 15 літ), котра виступає на концертах нашої громади.

Наш архів знаходиться при церкві, де відділ переважно відбуває місячні збори. Архивістка упорядковує, зберігає і переховує давні і теперішні архівні матеріяли.

Членки нашого відділу приготовляють Йорданську вечерю, Великодне Спільне Свячене, обід на Храмове Свято і на Місію. Членки продають перекуску щонеділі після Богослуження; це дає людям нагоду ближче познайомитись і заохочує їх записуватись в члени нашої церкви чи відділу СУК.

Святкуємо роковини Тараса Шевченка і Лесі Українки. Святом „День Матері" займаються чоловіки: члени церковної громади і члени ТУС.

Членки відділу допомагають фінансово у святі св. Миколая.

Кожного року спільно із церковною громадою відбуваємо Базар і „Мий Фест".

Сестриці подають свічки у церкві, помагають збіркою грошей під час Богослуження, доглядають квіти у церкві й на дворі і дбають про чистоту церкви.

Наш Добродійний Комітет відвідує хворих у лікарнях і домах, також висилає картки поздоровлення, і т. п. хворим.

За минулий рік фінансово жертвували на такі цілі: Український Канадський Музей і його філію в Торонто, Поміч Україні, Івана Демянюка, Рух, Чорнобильську Катастрофу, Роковини відділів, Український З'єднаний Харитативний Фонд, Організаційний Фонд З'їздів СУК, св. Миколая Свято. Наш відділ найбільше жертвує на нашу церкву св. Анни.

Телефонічний Комітет повідомляє членок про збори відділу, свята, і т. п.

Фінансовий Звіт:

Балянс 31.12.91	$2172.31
Прихід в 1992	5569.34
	7741.65
Розхід в 1992	5139.16
Балянс 31.12.92	2602.49

Контрольна Комісія перевірила фінансові книжки і висловиал Вотум Довір'я.

Заряд на 1993 рік

Уступаюча голова — Таня Козурко
Голова — Ліза Бот
1-ша заст. голови — Славка Козинз
2-га заст. голови — Галя Олійник
Рек. і кор. секретарка — Добр. Марія Легенюк
Скарбничка — Юлія Никіфорук
Фінансова секр. — Террі Качур
Архівістка — Юлія Никіфорук
Культ-освіт. референтки: Тамара Чорна, Славка Козинз
Референтка „Променя" — Маруся Федак
Референтки членства: Юлія Никіфорук, Анна Петришин
Репр. до КУК: Тамара Чорна, Ольга Михальчук
Комітет відвідування хворих: Ліда Савдик, Анна Полак (помічниця)
Комітет телефону: Лідія Ґерґеша, Віра Лазар, Ґеня Лесик
Господині: Анна Полак, Ліда Савдик, Террі Качур
Контрольна комісія: Олеся Стефаник, Віра Марандюк, Ольга Михальчук
Сестриці: Марія Радченко, Евгенія Сампара, Ліда Савдик
Базаровий комітет: Маруся Федак, Террі Качур, Віра Лазар, Віра Марандюк, Анна Полак (помічниця) Н.Б.

На З'їзді Східньої Провінційної Екзекутиви СУС, в Ошаві в жовтні, 1992 р. вибрано нашу членку, Лізу Бот за 3-тю заступницю голови.

Юлія Никіфорук
скарбничка

ВІДДІЛ СУК ІМ. КНЯГИНІ ОЛЬГИ

ВЕРНОН, Б. К.

Річні Збори відділу відбулися 10-го грудня 1992 року при церкві Св. Успіння Богородиці у Вернон, Б.К.

Збори відкрила голова відділу Доротея Панчук і також вона була предсідницею цих зборів, а секретаркою пані Розалія Григірчук.

Звіти з діяльности відділу здавали членки Управи і Комітетів. За 1992 рік відбулося 9 місячних зборів. Членки відділу приготовили 3 похоронні обіди, обід на Храмове свято громади та одну перекуску для членів Парахіяльного Комітету підчас їхніх Зборів. Так як і кожного року відбули Осінний і Весняний Чай з випродажею різного печива.

Відділ закупив з церковного складу УПЦК матеріял на покриття Св. Престолу, Жерівника та Тетраподу, а членкиня Е. Ханасик безкоштовно пошила ці речі.

З нагоди століття міста Вернон членкині під проводом Е. Ханасик приготовили перекуску на так званий „Сентеніял Ті" для 500 сеньйорів цього міста.

Відділ давав грошову допомогу студентам, які їздили на літні курси до інституту ім. „Петра Могили", С. Чиж і І. Панчук, а також і Т. Стеценко, яка їздила від місцевої школи до Отави, „На Форум Фор Янґ Кандеіян". Оплатили 3 делегатки, які їздили на Провінційний з'їзд до Келовни, Б.К. На тім з'їзді три делегатки були вибрані до Провінційної Управи С.У.К.: Марія Демко, Емілія Ханасик та Доротея Панчук. Відділ дбає про чистоту в Церкві, відвідування хворих та про новоприбулих до нашої громади.

В минулому році наш відділ вислав грошову пожертву на такі цілі: Музей у Саскатун, „Промінь", Колеґію Св. Андрія, місцевий госпіталь та до місцевої церкви, а також на поборювання рака та на лікування слаборозвинених умово дітей, діябетиків, „Армію Спасіння", на Різдвяну радіопередачу і до К.У.К. Також вислали 1000 дол. на „Поміч Україні".

УПРАВА БУЛА ВИБРАНА НА 1993 РІК В ТАКОМУ СКЛАДІ: почесна голова — В. Кучер, діюча голова — Д. Панчук, перша заст. голови — А. Михалко, друга заст. голови — А. Мічалска, рекордова і коресподенційна секретарка — добр. Ю. Стеценко, заст. секретарки — Р. Григірчук, касієрка — М. Демко, заст. касієрки — І. Наконечна. До Комітетів: „Промінь" — Н. Микитюк, господиня — В. Кучер, „Багатокультурність" — В. Кучер, культурно-освітній — Н. Микитюк, Музей — А. Мігальська, телефонічний — В. Кучер і Є. Паєс. Контрольна комісія: Р. Григірчук, М. Сокол, О. Артемович.

Щасти Боже в цьому 1993 році ВСІМ!

Ю. Стеценко
секретар

ВІДДІЛ СУК ІМ. КН. ОЛЬГИ
ТОРОНТО, ОНТ.

67-РІЧНА ПРАЦЯ ВІДДІЛУ.

100 років тому два надзвичайні українці мрійники стали на канадійський берег. З того часу почалась перша українська еміґрація. Дуже, а дуже тяжке життя випало на долю початкуючих еміґрантів (без мови, без праці, без даху над головою, в чужій державі, дуже чужо, навіть, вороже вітало канадійське суспільство нових своїх поселенців).

Малі кількістю, а великі духом. Вони привезли з собою не тільки міцні плечі та мускулясті руки а й захватили з собою свою релігію, свою школу, свої звичаї, своє народнє мистецтво, пісню і т. д. Привезли з собою „маленьку Україну". І за короткий період життя своєю наполегливою працею стали, як кажуть, „на ноги". Крім поліпшення своїх матеріяльних умов, організаційне-громадське життя росло, розпочалась будова українських шкіл, церков, організацій.

Після упадку УНР багато еміґрації опинилось за кордоном. Одною з них була п. Харитя Кононенко, що перша дала ідею організованого жіноцтва. В 1926 р. при підтримці свідомих пань та студентської молоді було засновано „Союз Українок Канади — СУК".

У Торонито 17-го квітня 1927 р. на нараді 6-ох пань ухвалили, щоб 20-го квітня скликати перші збори СУК. Головою була п. Пульхерія Мошук.

Завданням було: дбати про церкву, виховання дітей, культурноосвітня праця, народнє мистецтво (організували музей), господарська частина.

Під час 2-ої Світової війни працювали на „Червоний Хрест", на „Фонд допомоги українцям Канади" (українським воякам і іншим потребуючим), подали щиру руку та відкрили серце для біженців після 2-ої Світової війни.

Поширилась праця відділу. В 1944-му році організували відділ „Тризуб", залучили до праці молодих жінок. Треба було поширювати інформацію про Україну і українців серед канадійського населення. Більше праці уділялось школі і молоді.

Шкільництво піднялось на вищий рівень — до 6-8-ми років суботнього навчання.

Приплив нової еміґрації вплинув позитивно на розвиток української культури.

Відділ Союзу Українок Канади ім. кн. Ольги підтримує культурну працю серед своїх членок і серед молоді (танцювальні групи, театр, музична школа), членки відділу передплачують журнал „Промінь".

Ми, членки відділу СУК ім. кн. Ольги, є горді з своєї праці. Відділ начислює 125 осіб, складається з 12-ти комітетів, має своїх представників до КУК.

Влаштовуємо велику кількість концертів, доповідей на честь Лесі Українки, Тараса Шевченка, Ольги Кобилянської і на честь інших історичних постатей і національних героїв. Наш відділ брав і бере під свою матеріяльну опіку визначних українських осіб і організацій. Наприклад, наш відділ є почесною першою організацією в Могилянській Академії і за це вшанований грамотою „Диплом Могилянської Академії".

Багато труду і грошей наш відділ вклав в розбудову культурного центру ім. св. Володимира: організували бібліотеку і музейний куточок. Кредитова спілька „Союз" побудувала модерний майдан для молоді. Є місце й для старших. Тут же знаходиться гарно впорядкований український цвинтар.

Наш відділ Союзу Українок Канади ім. кн. Ольги разом з своєю православною громадою гордий з своїх досягнень і є готовий працювати і допомагати в розбудові культурного життя в вільній незалежній Україні.

„Служити своєму народові — це служити Богові" — Митрополит Іларіон.

Марія Божик

ENGLISH SECTION

BLESSING OF VESTMENTS — TREASURES OF FAITH

On Palm Sunday, April 11, 1993, a very unique blessing took place after the Divine Liturgy at St. Volodymyr's Ukrainian Orthodox Cathedral in Toronto. Officiating were the Most Reverend Bishop Yurij, the Very Reverend P. Bublyk, the Very Reverend B. Sencio, and the Very Reverend Hutzulak, assisted by Lewko Holowaty.

Twelve newly-sewn stychari (altar boy robes), alternating in brocades of turquoise and gold, were carefully laid out on tables before the Iconostas. Ribbons of blue and yellow were attached and unravelled into the congregation for members to hold, later to be snipped by the Bishop for keepsakes.

I was very moved and honoured to be recognized for my small part in the creation of these jewels. I merely assisted in a massive project that was completed in only two weeks by three very devoted, creative and richly talented women.

Irene Chewchuk, with much time and thought, created the design and planned the cutting and sewing strategy (all with a broken arm). Her sketches alone are simply beautiful and will be framed as loving mementos.

Rose Sametz and **Gloria Chewchuk** sewed eight stychari, each reflecting impeccable workmanship. It has been said that only a French "couture" garment can worn inside out. These robes would certainly reveal that true perfection by a hastily dressed altar boy.

The beauty of vestments appeals to our sight. We hear the moving chants of the choir, smell the incense, taste the holy bread and wine, feel the sensations of the gestures and are touched by the love and faith of God. These stychari are now part of what unites and inspires the faithful of our truly sensual, Orthodox religion.

The ribbon which I held in church extended far beyond the congregation on that special Sunday. It fluttered out of the doors, up through the clouds of time and into the past. I felt that this ribbon connected me to a magnificent legacy.

I held that ribbon not for myself, but for all the women who in their devotion and sacrifice created universal treasures of eclesiastical embroidery, vestments and tapestries.

Bishop Yurij blesses the 12 newly-sewn vestments.

I held that ribbon for all the nameless, faceless women who by candlelight, cross-stitched a "felon" for a priest somewhere in a small village, and for all the women who have embroidered a "rushnyk" for the family icon.

I held that ribbon with the most heartfelt embrace for all of the women who will come after me and who will lovingly hold that ribbon for me someday.

— submitted by Katherine Sametz-Jarosil
Toronto

"SAFETY LAST"

"The Failure of the Consumer Health Protection System in Canada" by Nicholas Regush, Key Porter Books, 1993.

Nicholas Regush, long-time investigative reporter for the "Montreal Gazette" and producer for ABC-TV's "Day One", has been monitoring drug safety issues in Canada for over ten years.

In **Safety Last**, author Nicholas Regush explodes the comfortable myth that government agencies protect the health and safety of Canadians by stringently reviewing new medical and pharmaceutical products. In fact, Regush demonstrates that the Health Protection Branch is in a mess. The research of competent scientists is frequently ignored, funds for proper screening are regularly cut back and senior managers systematically pursue policies intended to please industry.

Safety Last is not comfortable reading. Regush begins with a review of two products, thalidomide and the Dalkon Shield, both of which proved to be disasters for women. Thalidomide was first marketed in West Germany in the late 1950s and was intended to treat morning sickness. Instead, it produced deformed children. The drug had been rushed through regulatory agencies in Canada, Britain, Australia, The Netherlands and Japan. All told, some 8000 thalidomide children were born worldwide. Only mothers in the USA were spared that heartbreak, all because Frances Kelsey, a Food and Drug Administration reviewer, refused to approve thalidomide.

The Dalkon Shield, developed by the Dalkon Corporation, was a simple plastic contraceptive device. No safety tests were conducted. About four million women used them worldwide and less than a year later, thousands of women were infected.

Canadian politicians and federal Ministers of Health all state that, "Canada has one of the best health-care systems in the world", and "our review of drugs is one of the most stringent in the world."

According to Regush, it is all very true on paper. Drug companies say it costs them more than $100 million to bring a new drug to market. No company has ever produced a public accounting in support of their claims, so we have to trust them.

Test data and manufacturing information of the drug are sent to Health and Welfare Canada with an application to test the drug on humans. The drug is tested on healthy volunteers and on hospital patients. The Health Department reviewers examine all the test data on the new drug and decide whether its benefits outweigh its risks. All drugs have risks. When the drug passes its review, the company receives a notice of compliance.

As Regush says, this is a good system on paper. But when he investigated the working of the Health Department's Bureau of Human Prescription Drugs, he found the reality to be quite different. Reviewers were overloaded with work. While staff was being cut, they were asked to review about 100 new drug submissions each year, as well as reviewing about 180 products already on the market.

In truth, a vast majority of new drugs were minor modifications of older products. Dr. Sidney Wolfe, head of the Public Citizen's Health Research Group in Washington, D.C. reported that fewer than 5 per cent of the 800 new drugs had important therapeutic gain.

Meanwhile, the drug companies were complaining loudly how consumers were suffering because of long delays in drug approval, and pressured members of the government. Urgent action on the drug backlog was demanded and the government complied. The Health Department hired new managers, contracted drug submissions to outside "experts" and relied on drug approval decisions of foreign agencies. Fast track was in!

Regush's account of his involvement with the Health Department reads like a detective novel and would be very entertaining if it was not such a serious subject. In time, managers would not answer any of his questions, staff were forbidden to speak to him and some concerned doctors and scientists resorted to putting plain brown envelopes in his mail box late at night.

A recent study of the federal bureaucracy shows that the trend is towards managers without formal expertise in the areas they govern. The philosophy is that management skills count, not necessarily knowledge of that department. So a veterinarian was made a director of the Bureau of Human Prescription Drugs, a former head of narcotics was ap-

pointed to head the Bureau of Veterinary Drugs and a physicist was put in charge of the Bureau of Medical Devices.

There are new medical devices every week. Health economists worry that the high cost of these machines raise health-care costs with little benefit. Some devices may cause injury. Sound waves may blast kidney stones but may also raise blood pressure. A new laser that uses radiation to re-shape eyes may cause blurred vision. Some infant incubators can damage eyesight in newborns.

Defective devices are common: faulty drills used in brain surgery, faulty electrosurgical equipment, breakdowns in resuscitation machines, breakdowns in insulin pumps, defective heart valves, malfunctioning hospital beds. When a defective device is discovered, the manufacturer is informed. He markets a new, improved device. The rule is that the Bureau of Medical Devices must not displease the manufacturers.

It is impossible to describe all of Regush's investigations in one review. The following are a few examples:

BREAST IMPLANTS

Advertisers have convinced many people that happiness can be bought and women have been particular victims. As they said, women were valued for their looks.

"When it is so easy for a woman to change her breasts, why disappoint her man?"

By 1980, some half-million women had undergone breast implant surgery. The fashion magazines had made it seem so easy. In reality, it is serious surgery with serious side-effects. The Meme implant is made of a silicone gel with a polyurethane foam covering. Implanted women complained of constant pain, a loss of feeling, a hardening of the breasts and of implants shifting positions.

By 1985, there were many complaints about the Meme. Regush discovered that the Meme breast implant had never been reviewed by the Health Department and there was no federal record of it being sold in Canada. Yet some 7,500 pairs of the Meme had been implanted, mostly in Quebec women.

By now, some surgeons became concerned. Removal of the polyurethane foam implant means removal of muscular and glandular tissue. Bits of foam are left behind and cause infection.

Then an organic chemist at the University of Florida detected in the Meme's cover, the presence of 2 - 4 toluene diamine, a potential cancer-causing agent. Regush's story on the 2 - 4 toluene diamine was published in the "Montreal Gazette" on January 29, 1989. About the same time a lawsuit concerning the Meme had been launched by a woman in British Columbia. Now the media took over with a vengeance, among them the "New York Times", which published a strong piece on the implant's potential cancer risk.

Bristol-Myers Squibb suspended the sale of the Meme and announced it was getting out of the breast implant business in September 1991. On January 6, 1992, the Food and Drug Administration in the USA called a moratorium on all breast implants. Canada's Minister of Health did the same two days later.

What bothered Regush was that the twelve years he had been writing about breast implants so little was known or done. Even more troublesome was the attitude of plastic surgeons. There was no remorse. It had been a cash cow for them and they did not like to give it up.

MIGRAINE RELIEF

On February 25, 1992 Glaxo announced that Imitrex, a new drug to fight migraine headaches, was coming on the market. It was free of side-effects and clinical tests showed it did not affect heart vessels.

"Imitrex works only on the painfully swollen blood vessels in the head."

However, doctors were notified not to give it to patients with certain heart conditions. No such warning appeared in its advertisements or media hype.

In June 1992, the UK Committee on Safety of Medicine reported that Imitrex was possibly dangerous in patients with heart conditions. It had received reports that 34 patients had suffered severe chest pains after taking the drug. Other side-effects were chest tightness, palpitations and a sense of impending doom. Despite strong warnings from medical experts the Health Department in Canada approved Imitrex.

SLEEPING PILLS

Halcion, the sleeping pill, has quite a history. It was first introduced in 1977 and was highly praised for its speed in sedating a person and then leaving

Continued on page 18

"Safety Last"
continued from page 17

the body quickly. The government of the Netherlands suspended it in 1979 because of more than 1000 reports of side-effects including depression, amnesia, hallucinations, physical aggression and even attempted suicide. In October 1991 Britain suspended the sale of Halcion. This came about because of the trial of a woman who shot her mother eight times, allegedly under the influence of Halcion.

Canada's Health Protection Branch, on the advice of six prominent clinical experts, decided that Halcion be sold in packages of seven, with a lower dosage. The six prominent clinical experts were four psychiatrists, a neurologist and a family doctor. The FDA in the USA came to the same decision. It seems "experts in both countries are picked not to rock the regulatory boat."

PAIN RELIEVERS

Toradol became available in Canada in April 1991. It provides pain relief equal to morphine and codeine but without the potential of addiction. This is in competition with Tylenol, which features acetaminophen with codeine. Toradol is a non-narcotic; it is an NSAID, a Non-Steroidal Anti-Inflammatory Drug, commonly prescribed for arthritis.

NSAIDs come in more than thirty varieties and are associated with serious side-effects, including ulcers, internal bleeding, heart and kidney failure, liver disorders and salt-retention, which causes swelling. Doctors are advised to monitor patients carefully. However, advertisements feature Toradol for its non-narcotic property and downplay its NSAID connection.

MENOPAUSE

There is a good chapter on the menopause and how the drug companies have made it into a "disease" instead of considering it a natural process of aging for women. Menopause has become a target for medication and replacement hormones may be overprescribed. Yet there is little proper science on the subject.

ORTHOPAEDICS

There is an excellent chapter on orthopaedics. The market is huge, with a variety of metal and silicone spare parts for knee, hip, shoulder, chin, hand replacements. Patients are not advised about the long-term implications of implants, how post-surgical recovery is long, that ten percent of the devices have to be replaced and some 30 percent of patients complain of constant pain. They are not told that the body's immune system attacks the device which then sheds particles that can travel to other parts of the body and cause blood clots. Orthopaedic implants are given quick reviews by the Bureau of Radiation and Medical Devices.

ACNE RELIEF

Under the title, "The 5-percent acne solution", Regush describes the medication for acne, the misery of teenagers. Benzoyl Peroxide was first used in acne medication in Canada in the early 1960s. No one worried until 1984 when some Japanese mice were treated with BP and developed skin tumours. In the USA the FDA began to be concerned that Benzoyl Peroxide might stimulate skin cancer initiated by sunlight.

Drug companies are now sponsoring studies to investigate the situation. These should be completed in 1995 or 1996. No one knows whether BP is safe or harmful.

It is impossible to give the full flavour of this book in a short review. It has to be read to be appreciated.

The advice to consumers is to become street smart on drugs and medical devices. Ask questions. Get second opinions. Talk to people. In two words —Consumer Beware.

— reviewed by Helen Raycheba
Toronto

ART AND ETHNICITY EXHIBIT AT UKRAINIAN MUSEUM OF CANADA

The major exhibit "Art and Ethnicity: The Ukrainian Tradition in Canada", produced by the Canadian Museum of Civilization in Ottawa, is currently on display at the Ukrainian Museum of Canada in Saskatoon.

The exhibit was originally created by the Canadian Museum of Civilization to honour the Centenary of Ukrainian immigration to Canada (1891—1991).

Exhibition Curator, Dr. Robert Klymasz, chose a creative approach by using contemporary works of art, along with religious objects and personal effects, to illustrate how Ukrainian traditions have been maintained.

Sixty-three works of art and 38 artifacts have been selected to illustrate eight themes: Traditional Welcome, Old World Connection, Coming to Canada, Pioneering and Prairie Nostalgia, Legacy of Faith, Celebration, Pysanka, and Changing Tradition. These themes help the visitor appreciate various aspects of the Ukrainian-Canadian experience such as immigration, religion, folklore and art.

Dr. Klymasz officially opened the exhibit on May 30, 1993. He has been Curator of the Eastern European Program of the Canadian Centre for Folk Culture at the Canadian Museum of Civilization since 1984. He holds a B.A. from the University of Toronto, an M.A. from the University of Manitoba and a Ph.D. from the University of Indiana, majoring in folklore. He has published many books in the fields of folkloristics, Slavistics, ethnic studies and museology.

The exhibit continues until July 25, 1993.

Every museum exhibit relies on a large team of behind-the-scenes contributors, each of whom plays a vital role. From left to right: Bob Klymasz, Curator of The East European Programme, Amber Walpole, designer, Maria Gecolea, Exhibition Coordinator, and Pierrette Amyot-Herbiet, Public Programmes Coordinator, prepare the exhibition ***Art and Ethnicity: the Ukrainian Tradition in Canada.***

ST. ANDREW'S HOLDS UKRAINIAN IMMERSION MINI-COLLEGE

Once again, St. Andrew's College will be holding a Ukrainian Immersion Mini-College program this summer, from July 26 to August 6, 1993.

The Mini-College is a two-week day camp in an immersion setting of Ukrainian language, culture and heritage for children between the ages of six to twelve years.

Much of the program will be conducted exclusively in Ukrainian so that the children can spend as much time as possible in an immersion environment. However, because not all children have the same language capability, the program directors will gear sections of the program to the level of participants, so as to encourage all children with an interest in their Ukrainian background to participate, regardless of language fluency.

In addition to Ukrainian language skills the summer program focuses on many activities and projects that are both fun and creative. These include skits, drama and puppetry, Ukrainian music, art expression, folk dancing, recreation, sports and games, and field trip excursions.

The Mini-College will be held at the St. Andrew's College University of Manitoba Campus, Monday thru Friday, from 9:00 a.m. to 4:00 p.m. daily.

The Director of the Mini-College is Dobr. Genia Bozyk, with two staff members — Zenovia Maximiuk and Michael Pograniczny.

Registration forms can be obtained from the main office at St. Andrew's College. Costs are $50.00 per child; $90.00 for two children from one family; $135.00 for three children from one family.

For further information please call 474-8895 or 474-8896.

OSVITA CAMP

St. John's Institute in Edmonton is running the annual "Osvita" Ukrainian Language Camp from July 4 — 31, 1993.

The program is recognized by the Alberta Department of Education, and other provinces, as a credit program for Ukrainian, levels 10, 20, or 30.

Participants are immersed in classes of Ukrainian language and culture for four weeks and cover such areas as: drama, singing, the festival of "Ivana Kupala", historical interviews, tracing family history, current issues in Ukraine, "Vatra" (campfire) evenings, silk screening, word-processing, computer graphics, Ukrainian TV ads, Ukrainian dancing, and much more.

For further information please call the St. John's Ukrainian Institute in Edmonton.

ALL-CANADA YOUTH RALLY

St. Mary the Protectress Ukrainian Orthodox Church in Winnipeg is the site of a major event this summer — the All-Canada Ukrainian Orthodox Youth Rally, held June 30 — July 1, 1993.

The Youth Rally was organized in honour of the 75th Anniversary of the Ukrainian Orthodox Church of Canada. It will provide many special events for Ukrainian Orthodox young people from across Canada, including a program of formal presentations on the theme "Orthodoxy — the Window to the World", as well as discussion groups.

Entertainment will feature the unique musical group "Kerygma", providing contemporary Christian music with an Orthodox message.

REPORTS

UKRAINIAN MUSEUM OF CANADA, ONTARIO BRANCH

Opening of exhibit of Ukrainian Embroidery Techniques, Ukrainian Museum of Canada, Ontario Branch in Toronto, Dec. 10, 1992.
From left to right: Boris Bilashiwsky, Anna Trojan, Evanna Petrowska, Halya Kluchko, Nadia Kluchko, Olga Hamara, Mrs. Bilyashiwsky.

A winter storm did not dampen spirits at the opening of the exhibit "With Needle and Thread" on Thursday, December 10, 1992. This exhibit focused on the various types of stitches used in Ukrainian embroidery. Illustrations hung beside the displays demonstrating the "how" of numerous stitches. Embroidered contemporary dress and a central pillar of embroidered cushions highlighted the countless hours spent at needlework.

The exhibit was opened by our distinguished guest, Acting Consul for the Embassy of Ukraine, Boris Bilyashiwsky. He was accompanied by his wife, Anna. Also present were five representatives from the Ontario Ministry of Culture and Communications.

Earlier that evening during the annual Volunteers' Christmas Supper, Museum President Olga Hamara thanked the volunteers for a year of hard work and camaraderie. Acting Consul Bilyashiwsky offered his congratulations and spoke about his interest in museum work.

Our volunteers have put in a colossal number of hours of work. Without their interest and productivity, the cataloguing and registering of artifacts under the supervision of curator Halya Kluchko would be seriously behind schedule.

The volunteers' skills in making articles for sale at the Museum Boutique not only brought in needed funds but made the Boutique a unique attraction.

The Museum recently acquired two icons of St. Volodymyr and St. Olha, embroidered by Mrs. I. Petriwsky, in silver and gold thread. These icons are costly and the Museum has begun "Operation Icon" to cover the costs.

The Museum took part in Heritage Week on February 19 and 20, 1993 with a display of dolls in embroidered costumes. Lada Trojan modelled a costume from Poltava during the Historical Pageant that was part of the multicultural celebrations. The general public showed a keen interest in the display.

Before the museum committees can begin to slow down for the summer, they will have a busy nine days during the Toronto "Caravan" festival from June 18 — 26. The museum display "With Needle and Thread" will be a prominent part of the Odessa Pavillion at the St. Vladimir Institute. Our members will be busy explaining not only embroidery stitches but answering questions about customs and history of Ukrainian Canadians and Ukraine to the numerous visitors.

— submitted by Claudia Mykytiuk
Publicity Committee

A BIG STEP for small business

FEDERAL GOVERNMENT ANNOUNCES IMPROVED SUPPORT FOR SMALL BUSINESS.

Small businesses are a vital part of our economy, accounting for 80% of net job creation in Canada since 1984. To further stimulate growth in this increasingly important business sector, the Federal Government has made significant improvements to the Small Business Loans Act.

- Eligible business size increased to $5 million in annual revenues.
- Maximum term loan size increased to $250,000 for the purchase or improvement of land, premises or equipment.
- Financing up to 100% of cost of eligible assets.
- Refinancing of assets purchased up to 180 days previously.
- Limitation on personal guarantees to 25% of loan amount.
- All small businesses are eligible except for farming, rental real estate or purchasing real estate for resale, charitable and religious organizations.

Contact your local bank or other financial institution for full details.

Minister for Science and Minister of State (Small Businesses and Tourism)

Ministre des Sciences et Ministre d'Etat (Petites entreprises et Tourisme)

Canada

ВЕСЕЛІ ІГРАШКИ
САМОРОБКИ АНАТОЛІЯ ПАСЛАВСЬКОГО

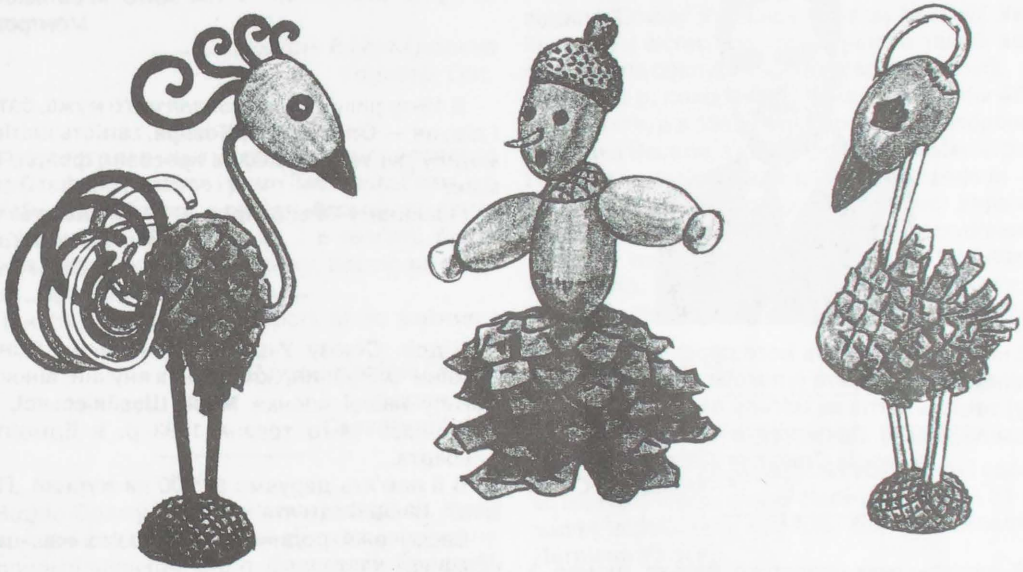

Леонід Полтава

ПІСЕНЬКА ПРО ЛИСИЧКУ

Вийшла в ліс лисичка
Ягідки збирати,
Схотіла лисичка
Ягідки продати!

Ягідки збирає,
В ротика вкидає.
Скінчила збирати —
Нічого продати!

Скінчила збирати —
Нічого продати:
Поїла лисичка
Усі полуночки!

Оце одна, а це дві —
Їх багато у траві!

Оце одна, а це дві,
Пошукаю ще в траві!

Оце одна, оце дві —
Більш немає у траві!

КВІТИ НЕЗАБУТНІМ

БЛ. П. ВОЛОДИМИР САБАТ

В незабутню пам'ять мого дорогого мужа бл. п. **Володимира Сабата** (упокоївся 20 липня 1984 року) замість квітів на могилу дарую на журнал „Промінь" $50.00. Покійному вічна пам'ять!

дружина Стефанія Сабат з родиною
Мелфорт, Саск.

———————

В пам'ять мого дорогого **батька** (помер в лютому 1978 р. на 83-му році життя) і в пам'ять моєї дорогої **матері** (померла в березні 1988 р. на 92-му році життя) і в пам'ять моєї невістки **Сузани Захарук,** котра померла 20-го травня 1982-го року на 38-му році життя, дарую на пресовий фонд журналу „Промінь" $50.00.

Вічна їм пам'ять!

донька Мері Захарук
Ту Гилс, Альберта.

———————

Відділ Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки в Oakburn, Man., кладе квіти незабутнім членкам нашого відділу: **Анастасії Друль** (упок. 8-го березня 1991 р.) **Анні Сітко** (упок. 9-го грудня 1991 р.), **Анастасії Будівській** (упок. 10 квітня 1993 р.) і **Марії Старенькій** (упок. 14-го травня 1993 р.)

В їхню пам'ять даруємо $40.00 на журнал „Промінь". Родинам висловлюємо щирі співчуття. Покійним — Вічна пам'ять!

Анастасія Грицак — голова
Ґеня Николаєшин — секретарка

В незабутню пам'ять мого дорогого мужа бл. п. **Гната** замість квітів на могилу дарую $10.00 на пресфонд журналу „Промінь".

Антонія Валькович,
Монтреаль.

———————

В 19-ту річницю упокоєння мого мужа, батька і дідуня — **Олександра Козира,** замість квітів на могилу даруємо $60.00 на пресовий фонд „Променя".

Покійному Олександру — Вічна пам'ять!

Дружина Галина Козир
Діти і внуки

———————

Відділ Союзу Українок Канади ім. Доньки України в Роблин, кладе нев'янучий вінок на могилу нашої членки **Марії Швайківської,** яка упокоїлась 14-го травня 1993 р. в Едмонтон, Альберта.

В її пам'ять даруємо $25.00 на журнал „Промінь". Вічна її пам'ять!

Засмученій родині висловлюємо наші щирі співчуття.

Петруся Буґера — голова
Олена Клемецка — секретарка

———————

Замість квітів на свіжу могилу нашої дорогої приятельки бл. п. **Марії Швайківської,** котра упокоїлася 14-го травня 1993 року, даруємо $20.00 на журнал „Промінь".

Родині висловлюємо глибоке співчуття.

Петро і Анна Горбай
Роблин, Ман.

———————

В світлу пам'ять **Марії Швайківської** з Роблин, Ман., яка упокоїлась 14-го травня 1993 р. на 81-му році життя (мама нашої дорогої добродійки Надії Крищук), відділ сеньйорів при соборі св. Андрея в Едмонтоні дарує $82.00 на прес. фонд журналу „Промінь".

Родині висловлюємо щирі співчуття, а покійній — Вічна Пам'ять!

Рассел Івасків — предсідник
Ева Стрільчук — скарбник

В світлу пам'ять моїх **рідних,** котрі відійшли у Вічність, дарую $50.00 на журнал „Промінь".

Ольга Масник
Саскатун, Саск.

———————

В Канорі (Саск.) 22-го лютого упокоїлась наша дорога тета **Анна Роляк** з дому Охітва.

В пам'ять улюбленої тети замість квітів на могилу посилаємо $25.00 на пресовий фонд „Променя".

Розалія Бойко і родина
Торонто, Онт.

———————

В четверту річницю упокоєння мого дорогого мужа **Стефана Гарбуса** і мами **Василини Ґоян,** що упокоїлися 1989 року, в пам'ять **батька,** що відійшов у вічність 1970-го року, і в пам'ять **брата Василя,** що упокоївся 1973 року, дарую на прес. фонд „Променя" $50.00.

Пам'ять про вас, наші дорогі, вічно житиме з нами!

Дружина Марія Гарбус
з родиною.
Саскатун, Саск.

———————

Відділ Союзу Українок при громаді св. Іллі в Едмонтоні кладе нев'янучий вінок на свіжу могилу дорогої членкині бл. п. **Елисавети Простибі,** яка упокоїлась 31-го березня 1993 року. В її пам'ять дарує $50.00 на прес. фонд журналу „Промінь".

Вічна їй пам'ять!

Родині висловлуємо щирі співчуття!

Марія Шевчук
референтка „Променя"

БЛ. П. ЕЛИСАВЕТА ПРОСТИБІ

Дня 31-го березня, 1993 року, на 89-му році трудолюбивого життя упокоїлася Елисавета Простибі.

Елисавета народилася 3-го березня 1904 р. в селі Бергомети Буковинської області в Україні, в родині Петра і Марії Кулеїв.

Там вона виростала, мусила тяжко працювати, бо тато її був на І-ій світовій війні. На 21 році життя Елисавета, маючи родину в Канаді, п. Касіяна Скакуна, вирішила виїхати з України. В 1925 р. прибула до Канади в околицю Вилиґдон на фарму своєї родини. В вересні 1925 р. одружилася з Василем Простибі, фармували в околиці Прут. Пізніше на їх фармі побудували українську православну церкву, вони обоє були активними членами церковної громади.

Вони жили на фармі до 1934 р., мали два сини Ленарда і Нестора. В 1934 р. перебралися до Едмонтону, купили акри землі, де вирощували городину.

В 1937 р. народився 3-тій син Іван. В 1954 р. вона була одна з тих перших, котрі організували українську православну церкву св. Іллі, а також відділу Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки, була активною членкинею, а також вміло проводила обслугу харчів на всілякі оказії.

В 1975 р. похоронили сина Ленарда на 47-му році життя, а в 1988 році Елисавета похоронила чоловіка Василя, з яким прожила разом 62 роки. Покійна, доки мала силу, то працювала при церкві св. Іллі і в товаристві ім. Лесі Українки.

Залишила в смутку два сини з родинами і невістку по покійному Ленардові, 11 внуків, 13 правнуків, 1 праправнука, 3 сестри: Юстину Маковійчук, Зеновію та Івана Лакусти і сестру Марту з родиною.

Вічна їй пам'ять!

———————

БЛ. П. АНАСТАСІЯ УЛІЗЬКО

В суботу 27 березня 1993 року, вночі вдома в м. Ніаґара Фалс, з волі Всевишнього на 81 році життя відійшла у вічність бл. пам. Анастасія Петрівна Улізько.

Панахида за душу покійної відправилася в похоронному заведенні "Hetherington & Deans" при вулиці Вікторії в вівторок 30 березня і в середу 31 березня отцем Григорієм Планідою.

Тіло бл. пам. Анастасії було перенесене до української церкви святих Петра і Павла, де о. Г. Планіда відправив заупокійну літургію при співі хористів під дириґуванням Нагачевського.

Тлінні останки св. п. Анастасії похоронено на кладовищі Ферв'ю вул. Стенли.

Поминальний обід, який відбувся в ресторані Бетті, відкрив молитвою о. Григорій.

Короткий життєпис прочитав син Василь.

Анастасія Петрівна Улізько з роду Петра і Домахи Ігнатченко, народилася в селі Солонці Миргородського району Полтавської області. В 1930 році вона вийшла заміж за Григорія Яковича Улізько, і відтоді вона проживала в хуторі Бесараби. По короткому часу проживання в хуторі вона мусіла втікати з чоловіком і сином до міста Миргород, щоб унукнути висилки на Сибір під-час розкулачення.

В 1943 році покійна з родиною опиняється в

Німеччині. Після війни вона перебувала в таборі переміщенних осіб Гайденав. Відтак в 1949 році Анастасія з сином приїхали до Канади в тимчасове поселення при будові електричної станції Пайн Портедж, а пізніше переїхала на постійне замешкання в Ніаґара Фалс, де й померла.

Покійна залишила у глибокому смуткові сина Василя з дружиною Марією та внучок Тамару, Ларису і Оксану.

При кінці обіду син Василь висловив подяку від родини. Він дякував о. Григорію Планіді, дириґентові Нагачевському, дякові Бондарю, хористам і всім присутнім, що в цей сумний для родини день зійшлися віддати останню пошану покійній.

Кінцеву молитву провів о. Григорій.

Нехай Господь Бог оселить душу покійної Анастасії у Царстві Небеснім!

Василь Улізько

ПОПРАВКА

В відділі СУК ім. Олени Пчілки в Норт Бетлефорд введена ще одна референтка: референтка печива.

В річному звіті в ч. 6, червень 1993, подано: референтка печива — Марія Котик. Управа відділу вносить поправку: **референтка печива — Марія Дмитрук.**

БЛ. П. МАРІЯ ЧАЙКА
САСКАТУН, САСК.

У вівторок, 3-го листопада 1992 р. в шпиталі св. Павла у Саскатуні несподівано упокоїлась бл. п. Марія Чайка, проживши 83 роки.

Марія народилася 20 вересня 1909 р. в селі Ланівці, повіт Борщів, Тернопільської обл., Україна, в родині Томи і Павліни Чагайовських.

В тих тяжких роках в пошуках кращого життя для своєї сім'ї її батько виїжджає до Канади в 1911 році, залишаючи дружину й донечку Марію, яка в той час мала півтора року, думаючи їх пізніше спровадити до Канади. Та, через різні життєві труднощі і важкі обставини, так не сталося.

В 1924 році донька Марія приїхала до Канади з своїм стрийком Михайлом і стрийною Анелею Чагайовськими. Вони нею опікувалися і доглядали, бо її мати і сестра Оля, яка в короткому часі по від'їзду батька народилася, упокоїлися.

В молодому віці Марія почала працювати на фармі, а пізніше в місті Саскатуні. Тут в 1935 році вийшла заміж за Івана Чайку. Спочатку вони замешкали в Саскатуні, а пізніше — у Вінніпезі (Ман.) і в околицях Jasmin і Ituna в Саск.

Остаточно, в 1947 році подружжя Чайки переїжджають до Kelliher в Саск., де купують крамницю мішаних товарів.

Марія із своїм чоловіком Іваном дуже бажали дати своїм дітям патріотичне виховання та вищу освіту. Те вони і досягнули.

Пережили велике горе, коли в 1965 році їх улюблений син Ярослав загинув в автомобільній аварії.

У 1967 році вони продають своє підприємство і знову повертаються до Саскатуну на заслужену пенсію.

В 1983 році відійшов у вічність муж Іван і вона залишилась сама. Доглядала свій дім, малий садочок, город і квіти, якими любувалась.

Марія із своїм мужем були активними членами церковної громади в Айтуні і в Катедрі Пресв. Тройці в Саскатуні. Марія була членкою Союзу Українок при цих громадах, а потім — членкою клюбу сеньйорів. Вона завжди цікавилась церковним і національним життям, любила читати українські книжки, журнал „Промінь", українські часописи та жертвувала по змозі на українську пресу і інші народні цілі.

Вони пожертвували 500 дол. на бібліотеку Симона Петлюри в Парижі, 500 дол. на українську православну церкву в Парижі, 1000 дол. на

громаду Всіх Святих в Саск., 1000 дол. на „Український Голос".

За її довголітню працю в С.У.К. отримала грамоту признання „50 літ членства".

Марія була тихої і приємної вдачі, жила дружньо зі своїми приятелями і знайомими. Та понад все вона була віддана своїй родині

В останніх двох роках стан її здоров'я підупав і в 1989 році вона перейшла жити до пансіону Іларіона в Саск., де і жила до останніх днів свого життя.

У глибокому смутку сл. п. Марія залишила синів: Володимира з дружиною Славкою, д-ра Богдана з дружиною Олесею, Ореста, чотирьох онуків — Ларису, Христину, Івана і Михайла, стрийну Анелю і дальшу родину в Західній Україні.

Похоронну відправу служив настоятель громади о. Т. Крочак, сказав відповідне слово про заслуги покійної. Похорон відбувся в суботу 7-го грудня. Чин похорону виконав о. Т. Крочак в супроводі дяків Николи Гавриша і Ореста Стефанюка.

Членки відділу С.У.К. під час служби тримали свічки і прапор.

Тіло покійної похоронено на православній частині цвинтаря Wood Lawn в Саск. біля могили її чоловіка.

Поминальний обід відбувся в катедральній залі і був приготовлений членками відділу ім. Ольги Кобилянської. Священик Т. Крочак промовив молитву і поблагословив страви. По обіді сини Володимир і Богдан (в українській і англійській мовах) висловили отцеві подяку за похоронні відправи та за щирі слова прощальної проповіді. Дякам, почесним труноносцям та похоронному заведенню Park Funeral Home — за обслугу, церковній громаді — за щиру допомогу, членкам за приготування і видання обіду та всім за печиво, картки,вислови співчуття і щирі пожертви на нев'янучий вінок.

Сердечну подяку вони висловили усім учасникам похорону їх мами, бл. п. Марії, які так численно прибули з ближчих і дальших сторін, щоб віддати їй останню прислугу. Нехай Господь милосердний винагородить Вас добротою, а душу бл. п. мами оселить в царстві Своїм.

Вічна їй пам'ять!

У неділю 13 грудня 1992 року родина бл. п. Марії Чайки замовила Панахиду в 40-й день її упокоєння. Панахиду відслужив митр. прот. М. Олесюк в громаді Всіх Святих в Саскатуні, з допомогою співаків.

Наші молитви нехай Господь вислухає і винагородить її царством небесним, а добра пам'ять про неї назавжди залишиться між нами.

В незабутню пам'ять покійної мами родина дарує 100 дол., як нев'янучий вінок на журнал „Промінь".

Марія Сохацька

БЛ. П. СТЕФАНІЯ МАҐУС

Дорога, горем прибита родино, дорогі засмучені приятелі, отці і добродійки!

Сьогодні я заступаю голову нашого відділу СУК при Катедрі св. Івана в Едмонтоні п. Надю Гиманик і на мене припав сумний обов'язок скласти глибоке співчуття родині Маґус. Складаю глибоке співчуття мужеві Михайлові, синові Зенону, дочці Галині, внукам та сестрі покійної Стефанії д-р Савелі Стечишин.

Тяжко говорити в такий час смутку, а тим більше, що вона була і моя приятелька, та дозволю собі сказати пару слів про покійну Стефанію.

Коли людина здорова і працює між нами, то вона в нас постійно на очах, вона на всіх зборах, вона в церкві, вона на забавах або вона очолює якусь позицію.

Але коли людину вчепиться невиліковна недуга, так як це сталось з покійною С. Маґус понад 14 років, то ми зразу відвідуємо, жаліємо і несемо розраду з надією, що людина видужає.

Опісля, коли це вже триває пару років, то ми, занурені в своїх денних турботах, неначе призабуваємо і ніби віддаляємось від хворої людини.

З часом молодше покоління підростає, котре навіть і не чуло, не знало хто ця особа і чим вона всім нам прислужилася.

Блаженої пам'яти Стефанія Маґус була членкою цього відділу понад 50 років, була нагороджена почесною грамотою СУК.

В свій час вона була надзвичайно активною членкою. Вона займала різні позиції в відділі. Була головою програмового комітету, який в той час давав великі концерти, влаштувались наукові промови, дебати і т. п. Репрезентувала нас в льокальній Раді Жінок ("Local Council of Women"). Була секретаркою Катедрального хору, головою комітету Української і Недільної шкіл. До Рідної Школи ходило понад 60 дітей. Вчителювала в Українській школі понад 5 років. По фаху покійна Стефанія була учителькою, вона цікавилась народніми справами, а головно — долею української мови. Всі ці справи були в неї дуже важні, тому вона взялася вчити маленьких діточок „Садочка".

Вона дуже любила дітей і діти її любили, вона вчила їх 10 років, до поки недуга її не пригнобила. Багато наших тепер молодих господарів мають спомин про „Садочок" Стефанії. Вона опрацювала „Програму для Садочків", яку в 1969 р. видав СУК. Того самого року на з'їзді СУС в Торонті покійна Стефанія була головною доповідачкою на тему „Садочки і молодь."

В такому дусі виховані були й її діти і коли, вже навіть Стефанія почала хворувати, то вона дуже зраділа, що її донька Галина взяла головство СУМКівців на Канаду.

За такий короткий час свого здорового життя так багато вона зробила.

Спи дорога сестро! Ти залишила вінок пам'яті, як ти докладала багато сил і праці на користь і славу українського народу.

Вічная Пам'ять!

Приятелька
Анна Звоздецька

ЩЕ НЕДАВНО

Ще недавно ми бачили її,
Вона в хорі співала.
Це вона — наших діток навчала
І на всіх зборах бувала.

Відірвалась вона, як вітка від пня,
І все, що було в неї дороге,
Для чого вона жила, трудилась,
Тепер наче стало мертве.

Це вона у вікно заглядає
І тихо сльози втирає,
Очікує „когось", що може прийде,
Так нетерпиливо чекає.

„Когось", що прийде й поговорить,
Ще й тугу на серці розваже,
„Когось", що на хвилю присяде,
Що діється за вікном — розкаже.

Тяжко її це все прийняти,
Вона тут мусить бути щодня
Що сталося? — Де ж всі приятелі,
Де ж її рідна сім'я?

Правда! Там є ліжко на спання,
Обід готовий на столі,
Там є верх над головою
І чотири стіни німі.

Та це все могло б змінитись,
І ті пораховані дні
Могли б улегшити їй біль,
Якби ми зрозуміли її.

Та це ж не зужитий чайник,
Що вигорів до дна,
Це ж струджена, немічна мати
Їх є багато, вона не одна.

А. З.

БЛ. П. МАРІЯ ШВАЙКІВСЬКА
1912 — 1993

Дня 14-го травня 1993 року рознеслася сумна вістка по Роблин і околиці, що несподівано на удар серця померла в Едмонтоні, в домі своєї дочки добр. Наді і зятя прот. Мирослава Крищука мама — Марія Швайківська.

Несподівана смерть Марії Швайківської вразила дітей, внуків і правнуків та сусідів і приятелів, бо сподівалися, що на днях вона мала повернутися додому. Покійна Марія народилася 6-го вересня 1912 року в околиці Мерідейл, Ман. Батьки Марії, Юрій і Анна (з дому Федорчук) Боґуцькі, приїхали до Канади з села Лучишники, повіт Заліщики, з України в 1902 році. Поселилися в околиці Мерідейл 1907 року.

Як піонери тої околиці тяжко працювали щоби удержати свою родину.

Марія Боґуцька учащала до місцевої школи і помагала своїм родичам на фармі. Належала до молодечої організації С.У.М.К.

В 1934 році вийшла заміж за Йосифа Швайківського, замешкали в околиці Білд, Ман. до 1947 року, відтак перебралися до Ванкуверу ближче брата Павла, а коли клімат не підходив Йосифові на здоров'я, в році 1950 вони перебралися до Роблин на сталий побут. Вони обоє включилися в розбудову української православної громади Св. Івана Хр. Вписалися в члени церковної громади, а Марія вписалася до Союзу Українок Канади відділу ім. Доньки України і була членкою 42 роки, активною сестрицею 18 років, а почесною 5 років. Якийсь час пекла проскурки для священика.

Пок. Марія була працювита в громаді і релігійна, завжди учащала на Богослуження, любила помагати, де лиш поміч була потрібна. Вона була одна з тих, що розуміла і знала порядок в церкві та любила й шанувала все те, що є рідне для нас українців: мову, звичаї та традиції. Не любила, що анґлійщина закрадається до нашої церкви. Вона була горда, що може розмовляти з своїми внуками і правнуками українською мовою, і це виховання вона завдячувала їхнім родичам о. Мирославові і добр. Надії, а внукам Романові і Марусі що не занедбують рідну мову. Пок. Марія любила помагати дітям в Рідній Школі, вчила виробляти наші традиційні паски і коляч.

Пок. Марія дуже любила учащати на концерти Рідної Школи, любувалася діточими виступами, на концерті День Матері багато разів ми її вшановували квітами як найстаршу присутню маму. За її заслуги для Рідної Школи ми завжди просили Пані Швайківську на знимку Рідної Школи. Про заслуги Покійної Марії можна багато написати, бо вона залишила по собі гарні і добрі спомини. Пок. Марія любила відвідувати єдину дочку Надію, хоч відаль досить далека. По смерті мужа Йосифа в 1977 році вона завжди їхала автобусом до своєї родини в Едмонтоні на свята, як Різдво та Великдень. Цього року вона була на Великодні свята довше як звичайно, мабуть відчувала, що це був її останній раз, така була Божа Воля, що вона померла не на самоті.

Пок. Марія залишила у великому смутку свою улюблену дочку Надю і зятя прот. Мирослава Крищука в Едмонтоні, троє внуків Марусю з мужем Романом Косарич в Калґарі, Йосифа з дружиною Катрусею і Наталю Крищук в Едмонтоні, дві правнучки Ларису і Тетяну Косарич в Калґері, одну сестру Тетяну з мужем Іваном Келер в Канорі, Саск.

Парастас був відслужений у вівторок вечором 18-го травня у Українській Прав. церкві в Роблин. В часі чину Парастасу членки відділу СУК тримали Прапор і свічки.

Похорон з Службою Божою відбувся в середу, в 10:00 годині рано. Відправляли Парастас і Похорон прот. Павло Березняк і прот. М. Крищук, дяками були п. Петро Горбай і пані Леонтина Піць, співав і церковний хор. Хрест ніс Василь Новосад, а хоругви Михайло Боґуцький і Олекса Курчак, Прапор Союзу несла пані Павліна Буґера, а пані Анна Горбай і пані Марія Старчук, членки відділу, творили почесну варту з свічками. Похоронили пок. Марію на українському православнім цвинтарі біля мужа Йосифа.

Поминальну тризну приготовили членки відділу, яка відбулася в залі Укр. Прав. церкви. Тризну розпочали прот. Мирослав і прот. Павло молитвою і співом Христос Воскрес.

Прот. Мирослав був господарем тризни. Насамперед, з зворушенням промовляла добр. Надя, згадуючи, що ще нема року, як вся родина була з'їхалася на 80-ліття уродин її мами і то був веселий час, а сьогодні з'їхалися відпровадити маму на вічний спочинок і то є дуже сумно, бо тепер треба назавжди попрощатися з мамою. Добр. Надя подякувала всім за щиру поміч, свящ. о. Березнякові за відправи, дякам і хорові за спів, жіночому товаристві за приготовлення тризни, трудоносцям, тим що несли хрест і хоругви та членкам відділу, що супроводили маму на вічний спочинок, і похоронному заведенні заведенню Нерен і Чиж.

Від жіночого товариства і Рідної Школи висловила співчуття родині пані Анна Горбай, а від церковної громади п. Олекса Курчак, був присутний на похороні парох Укр. Прав. церкви з Йорктон Саск. прот. Николай Равлюк. Він висловив співчуття родині від себе і добр. Ґені. Всі промовці і о. Мирослав згадували заслуги Покійної щирими словами.

За життя покійна Марія була нагороджена Митрополичею Грамотою за працю при Укр. Прав. церкві, як рівнож була нагороджена Грамотою від Союзу Українок Канади за 25-ліття приналежности до Союзу, а підчас святкування 40-ліття відділу, Почесною Грамотою.

Покійна Марія була передплатницею журналу „Промінь" довгі роки.

Родина покійної зложила в її пам'ять 45.00 дол. як невянучий вінок на журнал „Промінь": 25.00 дол. від прот. Мирослава і добр. Надії Крищук і 20.00 від Романа і Марусі Косарич.

Нехай милосердний Господь допоможе Вам, засмучена родино, перенести це горе, а покійній мамі, бабусі та прабабусі подасть царство небесне та оселить душу її, де всі праведні спочивають!

Вічна їй пам'ять!

Анна Горбай

БЛ. П. ІВАН ХРИПТУЛ
ЕДМОНТОН, АЛЬБЕРТА

Ділимося сумною вісткою, що 9-го березня 1993 року в Едмонтоні на 79-му році свого трудолюбивого життя упокоївся в Бозі Іван Хриптул.

Іван Хриптул останньо часто перебував в лікарні в Роял Александра на лікуванні. Лікарі передбачали близький його відхід на вічний спокій. Дружина Сицилія і діти, син д-р Денис і дочка Іваня О'гара мали велике бажання, щоб ці останні хвилини життя її муж, а дітям батько, пережив з ними вдома. Так і сталося. За покликом Божим, по кількаденнім перебуванні з найближчими, принявши Святі Таїнства — Сповіді, Причастя і Оливопомазання, що їх звершив парох о. С. Семотюк, Іван упокоївся.

Бл. п. Іван Хриптул, народився в Шіґо, Саск. 13-го червня 1913 року, від батьків Василя і Василини з дому Остапович. Батьки покійного Івана були працьовитими й примірними піонерами в розбудові культурного й християнського життя в Канаді. В тому дусі був вихований Іван.

Після закінчення народної школи Іван закінчив вищу школу в Інституті Петра Могили в Саскатуні. Також він ще брав курс Муніципальної Адміністрації і закінчив його успішно.

Після закінчення своїх студій став до Муніципальної праці в Інсінґер, Саск. Там 5-го червня 1938 року Іван одружився з Сицилією Савчук і молоде подружжя вперше оселилося в Інсінґер. В їхньому спільному житті Іван свої успіхи завдячував своїй вірній дружині Сицилії, яка часто була для нього помічницею і щирою дорадницею.

В 1940 році подружжя Хриптул замешкали в Шіго й 6-ть років проводили своїм підприєм-

ством. Дальше Іван Хриптул працював по своїй професії в таких місцевостях: Фом Лейк, Канора, Седу, Ріджайна, Йорктон і знову Ріджайна: всі в Саскатчевані. Там працював до 1977 року й того року Іван Хриптул пішов на пенсію. При тому треба відмітити, що за час своєї праці в Муніципальних і Провінційних Урядах, як урядник, він займав вищі позиції і був відповідно винагороджений Грамотами признання за свою працю. Також в 1977 році в Ріджайні, з нагоди 25-ліття коронації її Величності Королеви Єлисавети II-ої, Іван Хриптул отримав пропам'ятну золоту медалю.

Бл. п. Іван Хриптул на протязі свого трудолюбивого життя був вірним і активним членом Української Православної Церкви в Канаді.

На протязі того часу він був часто членом церковних Управ, включаючи й катедральну громаду св. Івана в Едмонтоні. Співав в церковних і світських хорах, як також він був диригентом і дяком в різних місцевостях.

Іван був членом в Самостійницьких Організаціях — ТУС, Ордену св. Андрея та брав активну участь в українсько-канадському суспільстві, де він проживав.

За час своєї приналежности до церковно-громадських та Самостійницьких Організацій, його праця в них була належно оцінена й нагороджена відповідними Грамотами. Підтримував фінансово й був довголітнім членом Колеґії св. Андрея у Вінніпезі. Підтримував фінансово наші Інститути, як Інститут Петра Могили в Саскатуні, св. Івана в Едмонтоні й св. Володимира в Торонті, Онт.

Жертвував і підтримував Архів — Музей УПЦК ім. о. Архипресвітера д-р С. В. Савчука у Вінніпезі.

Цікавився українським життям в Канаді, в Україні й в Діяспорі. Передплачував українську пресу й її читав.

Як вже повище згадано, що бл. п. Іван в 1977 році закінчив свою працю і виїхав зі своєю дружиною на заслужений відпочинок до Вернон, Б.К. В 1981 році вони перебралися жити до Едмонтону, де бл. п. Іван проживав з своєю дружиною аж до кінця свого життя.

В четвер на 11-го березня 1993 року в Катедрі св. Івана в Едмонтоні була відправлена Панахида, яку відправляли три священослужителі: парох о. прот. С. Семотюк, о. прот. М. О. Равлюк з Йорктону й о. прот. О. Гупка з Едмонтону. Співав катедральний хор під управою пані Лесі Чумер. Службу дяка виконував п. Андрій Мельничук. Велике число вірних взяло участь в молитвах за спокій душі бл. п. Івана.

Після Панахиди була поминальна перекуска в авдиторії св. Івана, яку приготовили членки Церковного Комітету при відділі СУК.

Заупокійна Служба Божа й Панахида були відправлені 12-го березня, яку відправляли знова три священослужителі: о. прот. С. Семотюк, о. прот. М. О. Равлюк і о. прот. О. Гупка й також був присутній о. протопресвітер О. Фляк. Знову дяком був п. Андрій Мельничук і другі співці.

В часі похоронних відправ виголосили зворушливі проповіді о. С. Семотюк і о. М. Равлюк про життя і заслуги покійного.

Після похоронних відправ тлінні останки покійного відвезено на цвинтар св. Михаїла, на місце вічного спочинку.

Поминальний обід відбувся в катедральній авдиторії, який приготовили членки Союзу Українок при Катедрі св. Івана. Парох о. прот. С. Семотюк провів молитву й поблагословив страви, а всі заспівали покійному „Вічною Пам'ять!"

Після поминальної Тризни висловлювали родині щирі співчуття слідуючі: прот. С. Семотюк, прот. М. Равлюк, прот. О. Гупка й о. протопресвітер О. Фляк. Від Товариства Українців Самостійників д-р П. Кіт, від Клюбу Сеніорів при Катедрі св. Івана — голова пані Розі Пухкий. Вона підкреслила, що покійний Іван Хриптул був головою їх Клюбу 7-м років, як також був активним членом і добра згадка про покійного залишиться на довго між всіма нами.

Від родини висловив щиру подяку всім син д-р Денис. Він дякував: всечесним отцям духовним за похоронні відправи, хористам і диригентці, дякам, труноносцям, похоронному Заведенні — Парк Меморіял, членкам Союзу Українок при Катедрі за приготування похоронної перекуски й обіду. Дякував членам Ордену св. Андрея, що підчас похоронних відправ тримали почесну стійку в Катедрі. Дякував всім присутнім за молитви, щирі співчуття і участь у відправах.

Також д-р Денис щиросердечно подякував всім жертводавцям, що зложили свої пожертви на „нев'янучий вінок" в пам'ять покійного Івана Хриптуха.

Зложено пожертви на такі цілі: Архів Музей УПЦК ім. о. протопресвітера д-ра С. В. Савчука, Вінніпеґ $3.061.80. Сюди включена також пожертва Товариства Українців Самостійників з Ріджайни, Саск.

Нерухомий Фонд при Консисторії УПЦК —

$275.00, пожертвували: громада св. Преображення, церковний хор, парох о. прот. М. О. Равлюк і добр. Геня, Йорктон, Саск.

На Катедру св. Івана в Едмонтоні — $619.00, Колеґію св. Андрея у Вінніпезі — $25.00. Також зложено ще пожертви на недугу рака, недугу серця і на Музей СУК при Катедрі св. Івана в Едмонтоні.

Накінці син д-р Денис дякував за так дбайливу опіку своїй матері Сицилії, сестрі Івані, яка приїхала з Свифт Кирн, Саск., щоб бути разом з своєю мамою і бути з своїм батьком до останнього віддиху його життя. Дякував своїм дітям і Надії Крептул.

Похоронну Трапезу закінчено молитвою, яку провів о. прот. М. О. Равлюк, і відспіванням „Вічная Пам'ять".

Покійний Іван залишив в глибокому смутку дружину Сицилію, дітей та внуків: дочку Іваню з мужем Браїном О'Гара в Свифт Кирн, сина д-р Дениса в Едмонтоні й 5-ть внуків: Сузанну й Томаса О'Гару та Андрія, Тамару й Стефана Крептул. Залишив покійний три сестри: Єлисавету Копан, Ґафіцу Копан з чоловіком Степаном та Марію Копан з чоловіком Василем, всі з Келовна Б.К. Залишив покійний членів з ближчої і дальшої родини, як також багато приятелів.

Раніше упокоїлися покійного Івана батьки — Василь і Василина. Два брати померли ще в дитинстві, а також ще померли три брати: Олекса, Дмитро й Стефан.

В незабутню пам'ять свого мужа Івана, як нев'янучий вінок на його свіжу могилу дружина Сицилія зложила на пресовий фонд по 100.00 дол. — журнал „Промінь", „Вісник" і „Український Голос". Разом на пресовий фонд $300.00.

Нехай Господь Бог оселить душу покійного в Своїм царстві небеснім там де всі праведні спочивають. Вічна Йому пам'ять!

О. Б.

* * *

ПАРАСТАС В 40-ВИЙ ДЕНЬ УПОКОЄННЯ

В суботу 24-го квітня 1993 року, заходами дружини Сицилії й родини був відслужений у великодній час Парастас за спокій душі покійного Івана Хриптула в Катедрі св. Івана в Едмонтоні.

Відправляли священослужителі: о. прот. С. Семотюк і о. прот. О. Гупка. Також був присутній о. протопресвітер О. Фляк. Дяком був п. Андрій Мельничук.

Родина й велике число вірних взяли участь в поминальних молитвах. Особливо прибули громадно Сеньйори, де покійний довгі роки був активним членом і довголітнім головою.

Після Парастасу й Панахиди та проповіді, яку виголосив парох о. прот. С. Семотюк, всі перейшли до авдиторії св. Івана, де членки Комітету Сеньйорів під проводом голови пані Розі Пухкий приготовили поминальний обід.

Почато спільний поминальний обід молитвою, яку провів о. С. Семотюк і спільним відспіванням Христос Воскрес.

Після обіду прот. сказав про важливість моління за покійних в 40-й день їх відходу у Вічність.

Дружина бл. п. Івана Хриптула щиро подякувала всім присутнім за участь в молитвах за покійного її мужа. Також вона дякувала всій присутній родині з Едмонтону й здалека за прибуття на поминальні молитви. Дякувала братові Корнилові з Ванкувер, дочці Івані з Свифт Кирн та синові Денисові й внукам з Едмонтону.

Особливо дружина Сицилія подякувала всечесним отцям духовним за відправу й молитви й дякові п. А. Мельничукові за його спів підчас Парастасу й Панахиди.

Щиросердечну подяку висловила Комітетові й всім членам Сеньйорів і їхній голові пані Розі Пухкій. Дякувала всім людям доброї волі за їх молитви й співчуття для неї і родини в так невимовному смутку по втраті для них так дорогої особи.

Ті сумні молитви Поминання про покійного Івана Хриптула закінчено співом „Христос Воскрес".

Господи Боже, просимо Тебе, прийми душу покійного Івана до Свого царства небесного й осили її там, де всі праведні спочивають.

О. Б.

PROMIN PRESS FUND

Our sincere thanks to the following subscribers and friends who have sent in donations to the Promin Press Fund. Wherever possible, we have included donations made through Memorial contributions as well. Your continued support is truly appreciated.

Dr. B. Chayka & family (Saskatoon)	$100.00
Mrs. C. Kreptul (Edmonton)	100.00
U.W.A.C. Lesia Ukrainka Branch, Hamilton.	100.00
Dobr. J. Luchak (Winnipeg)	80.00
U.W.A.C. Olha Kobylanska Branch, Surrey, B.C.	75.00
Mrs. H. Kozyr & family (Edmonton)	60.00
Mrs. K. Sametz (Richmond Hill, Ont.)	50.00
Mr. W. Ulisko (Deep River, Ont.)	50.00
Mrs. S. Wasylyshen (Edmonton)	50.00
Ukrainian Museum of Canada Ontario Branch (Toronto)	50.00
U.W.A.C. of St. Elias Parish, Edmonton	50.00
Mrs. S. Sabat (Melfort, Sask.)	33.00
Mrs. K Fidyk (Melfort, Sask.)	25.00
Mrs. D. Panchuk (Vernon)	25.00
U.W.A.C. Daughters of Ukraine Branch, Roblin, Man.	25.00
Mrs. M. Andriaschuk (Two Hills, Alta.)	20.00
Mrs. M. Smook (Winnipeg)	16.00
Mrs. A. Walkovich (Montreal)	10.00
Mrs. A. Romaniuk (Montreal)	8.00
Mr. D. Shuwera (Grimsby, Ont.)	8.00
Mrs. O. Senchuk (Hamilton)	8.00
Mrs. M. Wenger (Montreal)	8.00
Mrs. O. Zarazun (Port Alberni, B.C.)	8.00
Mrs. T. Bawer (St. Leonard, Que.)	3.00
V. Rev. P. Blazuk (Vernon)	3.00
Mrs. R. Boyko (Toronto)	3.00
Mrs. Z. Hayduk (Lachine, Que.)	3.00
Mrs. S. Holowach (Kirkland, Que.)	3.00
Mrs. M. Hryhorczuk (Ethelbert, Man.)	3.00
Mrs. A. Kucheravy (Ste. Anne, Man.)	3.00
Mrs. A. Lawryk (Burlington, Ont.)	3.00
Mrs. S. Ostapchuk (La Salle, Que.)	3.00
Mrs. B. Panchyshyn (Melfort, Sask.)	3.00
Mrs. A. Serednycka (Etobicoke)	3.00
Mrs. L. Shewchuk (Ituna, Sask.)	3.00
Mrs. P. Stefiuk (Vernon)	3.00
Mrs. N. Wakulin (St. Leonard, Que.)	3.00
Mrs. Yavorsky (Greenfield Park, Que.)	3.00
Mrs. A. Yury (Dauphin)	3.00
Mrs. A. Zwozdesky (Edmonton)	3.00

* CORRECTION FROM MARCH ISSUE *

A donation in the amount of $105.00 was made by Mrs. Maria Prokipchuk from Winnipeg. We mistakenly listed the donation from Mrs. M. Saranchuk from Winnipeg.

The above is a list of donations received and processed **by June 11, 1993.** The next listing will include those processed by **August 13, 1993.**

ICON PAINTING — TARAS SNIHUROWYCZ

The Ukrainian Cultural and Educational Centre "Oseredok" Gallery in Winnipeg is holding an exhibit of icon painting by Dr. Taras Snihurowycz, from now until July 31, 1993.

Dr. Snihurowycz was born in 1918 in Stanyslaviv (presently Ivano-Frankivsk) Ukraine. He studied dentistry and medicine in Europe and, after the Snihurowicz family emigrated to Canada in 1950, he continued his studies here. Consequently he obtained two D.M.D. degrees. He presently holds a position at the University of Manitoba as an Associate Professor.

The painting of Ukrainian icons has become Dr. Snihurowycz's passion. His interest in art first began in Canada with his collection of paintings mostly by Ukrainian artists. He went from art collector to art creator, becoming one of Canada's leading and most diversified iconographers.

Since 1975, when he first started painting, he has completed more than 250 pieces. In the process Dr. Snihurowycz has collected an extensive library of iconographic Eastern European, Ukrainian and Byzantine religious art and art history, printed in various languages.

The origin of icon painting in Ukraine reaches back to the times of Kievan-Rus' (10 — 13th centuries) when Christianity was the dominant religion in Eastern Europe. The icon was thought to have a mysterious and spiritualistic property of uniting the soul of mortal man with God. The higher the skill of the painter, the deeper was the impact of the icon on believers.

MAGAS MRS L
13331-124 AVE
EDMONTON AB
T5L 3A4

F-6

1 Nov, 93

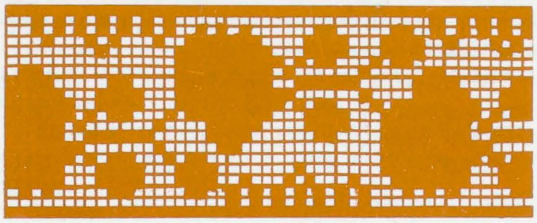

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

ITEMS THAT MAY BE PURCHASED FROM THE NATIONAL OFFICE UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA

612-24TH STREET EAST, SASKATOON, SASK. S7K 0L1 (306) 244-1188

РЕЛІГІЙНІ — **ЦІНА**

СВЯТА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ, Прот. д-р І. Стус (FEAST DAYS OF THE ORTHODOX CHURCH) Bilingual 5.00

НАША ВІРА — OUR FAITH — SADOCHOK ..... 12.00 + GST

ІСТОРИЧНІ

ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ (м'ягка обкладинка) 1.00

ПІВСТОЛІТТЯ НА ГРОМАДСЬКІЙ НИВІ, Н. Когуська (A HALF—CENTURY OF SERVICE TO THE COMMUNITY) Bilingual 20.00

НАРИСИ З УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ — 3 томи, С. Стечишин, С. Яременко, В. Ревуцький, І. Кейван (ESSAYS FROM THE UKRAINIAN CULTURE) Bilingual 10.00

UKRAINIAN CANADIANA (English only) 10.00

ЛІТЕРАТУРА

НА ПОШАНУ ЛЕСІ УКРАЇНКИ 5.00

МИСТЕЦТВО

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES (English only) 8.00

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES (Sheets) 2.50

UKRAINIAN WEAVING PATTERNS WITH INSTRUCTIONS by Doris Elizabeth Yanda 25.00

ПРОГРАМИ

НА КРИЛАХ ПІСЕНЬ, ПІСНІ З НОТАМИ, слова Л. Українки 5.00

ЗБІРНИК МАТЕРІЯЛІВ НА 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Л. УКРАЇНКИ 10.00

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

П'ЄСИ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ 1.00

ЗБІРНИК ДЛЯ ДІТЕЙ, А. Данилович 5.00

РЕЛІГІЙНІ ПІСНІ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ, П. Пауш 1.00

ДУХОВНІ ПІСНІ 4.00

PROMOTIONAL SUPPLIES

СТАТУТ — CONSTITUTION GST included 5.00

ГИМН — HYMN CASSETTE GST included 10.00

ГРАМОТИ: 25-літ, Почесні, бланки грамот можна висувати роки 1.75, 2.75, 3.00

SMOLOSKYPS 8.00

SPOONS WITH SMOLOSKYP 5.00

HASTY NOTES AND ENVELOPES WITH SMOLOSKYP INSIGNIA ..... Doz. 3.00

PLACE CARDS WITH SMOLOSKYP INSIGNIA ..... 50 cards 10.00

SERVIETTES WITH SMOLOSKYP INSIGNIA ..... 100 for 5.50

POST CARDS: St. Volodymyr, St. Olha, St. Volodymyr and St. Olha ..... each 0.50

VIDEO CASSETTE: VCR 100th ANNIVERSARY UKRAINIAN WOMEN'S MOVEMENT Part I English only 20.00

Kurelek HASTY NOTES GST included 7.95

SET OF 20 PYSANKY CARDS GST included .... set 10.00

POSTAGE AND HANDLING EXTRA